

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

ГОЛОС УКРАЇНИ

Самоврядування
▶ СТОР. 4

Яку назву обере громада
Первомайська?

Ми — українці

Моя сестра
волонтерка...

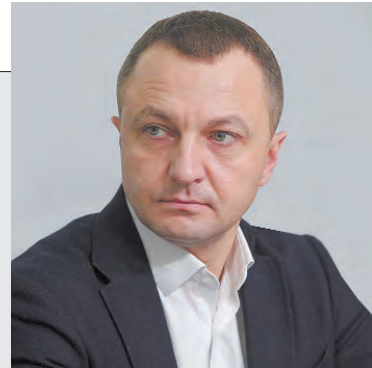
▶ СТОР. 6—7

Освіта

Рекомендовано
ініціювати
мовні клуби
для батьків

▶ СТОР. 10

Мовний омбудсмен
Тарас КРЕМІНЬ.

№ 251 (8268)

П'ЯТНИЦЯ, 15 ГРУДНЯ 2023 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Для України та Європейського Союзу настали історичні дні

Саме в ці дні можуть бути відкриті переговори про вступ України до ЄС. За словами Голови Верховної Ради України Руслана Стефанчука, наша країна зробила для цього все.

«Президент України, Парламент, Уряд, ЗСУ, кожен громадянин України об'єдналися з єдиною метою — обстоювати своє право на вибір та довести, що ми гідні того, аби втілити волю багатьох поколінь», — йдеться у повідомленні, яке глава парламенту розмістив на своїй сторінці у Фейсбучі.

▶ СТОР. 2

Фронт

росія шукає оптимальні ресурси для терору

Країна-терорист відкрила другий, повітряний, фронт російсько-української війни і не припиняє щодобові повітряні атаки на наші мирні міста та села. Так, з вечора середи і у ніч проти 14 грудня окупанти запустили 42 ударних БПЛА, з яких 41 знищили сили ППО. Пуски здійснювалися хвилями з трьох напрямків: Балаклава, Чауда (т. о. Крим) та приморсько-ахтарськ (рф). Основною ціллю ворожих ударів була припортова інфраструктура Одещини. Внаслідок бойової роботи є влучання уламків, пошкоджено гуртожиток та приватні будівлі, згоріло кілька автомобілів. Постраждало 11 осіб. Крім цього, росіяни випустили 6 ракет С-300 з тимчасово окупованої Херсонщини у напрямку Миколаївської та Херсонської областей, повідомляють Повітряні сили ЗСУ.

▶ СТОР. 12

Європа — наше майбутнє

фото: consilium.europa.eu

У Брюсселі триває дводенне засідання Європейської Ради, на порядку денному якого питання, що матимуть для України історичне значення. Зокрема, йдеться про початок переговорів між ЄС та Україною щодо членства, а також про створення Українського фонду в обсязі 50 мільярдів євро в уточненому довгостроковому бюджеті Євроспільноти на 2024—2027 роки. Для

Києва важливо отримати зелене світло з обох питань, однак важливо розуміти й те, що незалежно від того, чи рішення про початок переговорів ухвалить сьогодні, чи це станеться пізніше, наше майбутнє — це членство в ЄС. І, до речі, з цим уже погодилися навіть заперечники нашої євроінтеграції.

▶ СТОР. 9

ПЕРЕДПЛАТА-2024

Шанувальникам «Голосу України»

Редакція дякує вам, що у цей непростий для кожного українця час, протягом 2023 року, ви були нашими передплатниками.

З кожного номера газети ви дізнавалися про щоденні події в Україні та за кордоном, ситуацію на фронті, першими отримували інформацію про нові закони та зміни в законодавстві, про події в суспільно-політичному житті, культури, науки і спорту. Але вже час подумати про передплату на «Голос України» на 2024 рік.

Наступного 2024 року газета виходитиме 5 разів на тиждень українською мовою — за індексом 40224. Вартість передплати, на жаль, не вдалося утримати на рівні цього року — лівову частку від передплати отримає не редакція — виробник газети, а «Укрпошта». Така реальність сьогоднішня.

Вартість передплати разом з послугами «Укрпошти» з доставки за індексом 40224 становить:

на 1 місяць — 145,00 грн;
на 3 місяці — 435,00 грн;
на 6 місяців — 870,00 грн;
на рік — 1740,00 грн.

І все-таки редакція сподівається, що і в наступному році наші любі передплатники будуть разом з «Голосом України».

Також повідомляємо, що економічно вигідніше оформити передплату на електронне видання «Голосу України». При цьому передплатники електронного видання матимуть змогу користуватися архівом газети, починаючи з першого номера, який вийшов 1 січня 1991 року. Для цього треба зайти на сайт www.golos.ua й ознайомитися з умовами та вартістю передплати.

«Голос України» — це ваш вибір,
читачу, ваша газета!

КОРОТКО

■ На Полтавщині всі 60 громад підключено до Єдиної інформаційної системи соціальної сфери. Це дає змогу мешканцям звертатися в органи соцзахисту за призначенням шести видів державної допомоги, а також і онлайн через застосунок Дія, повідомляє наш власкор Василь НЕІЖМАК.

■ У Хмельницькій ОВА на засіданні Координаційного центру підтримки цивільного населення презентували чат-бот «Ветеран Хмельниччини», який на стадії активного тестування. Чат-бот у Telegram допоможе комунікувати з органами влади з актуальних питань, що турбують захисників-ветеранів і членів їхніх родин, дізналася наш власкор Ірина КОЗАК.

■ У Вінниці нагородили лауреатів премії обласної ради імені Леонтовича у день народження композитора, 13 грудня, під час мистецького проекту «Співає Поділля Леонтовича» — за визначні заслуги у розвитку хорового і музичного мистецтва. Журі визначило переможців у семи номінаціях, інформує наш власкор Віктор СКРИПНИК.

Більше від «Голосу України»: <http://www.facebook.com/GolosUkrainy>; <http://t.me/GolosUkrainy>

Для України та Європейського Союзу настали історичні дні

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Нині українці готові стати частиною великої європейської сім'ї, наголошує Руслан Стефанчук. Ми не потребуємо жодних поблажок і не посилаємося на те, що, стікаючи кров'ю, боронимо кордони Європи від знівсілого ворога, зазначає він. «Ми не нарікали на життя, з огляду на те, що стоїмо проти тиранії та диктатури, бо обрали демократію, — підкреслив очільник законодавчого органу влади. — Ми просто торували свій шлях із честю та пройшли цей етап гідно. Ми прийняли всі необхідні закони. Ми запровадили всі необхідні реформи. Ми виконали всі вимоги, які ставилися до нас, у повному обсязі».

Голова Верховної Ради акцентує на тому, що таку думку поділяє і Європейська Комісія, і Європейський Парламент. А тепер слово — за Європейською Радою.

Дорога до ЄС — це дорога з двостороннім рухом. Саме тому, хоч як би це важко було, Україна продемонструвала свою єдність, звитягу та відданість європейським цінностям, а отже, має повне право вимагати такого самого ставлення й до себе. Руслан Стефанчук підкреслює, що нині ми боремось із країною-терористом заради того, щоби стати частиною союзу вільних і рівних. «Ми точно не хочемо, щоб у цьому союзі вільних і рівних хтось вдавався до застосу-

вання терористичних засобів, заперечуючи право цілої нації на її повернення до європейського дому», — зазначає він. І висловлює сподівання на єдність європейських лідерів.

«Переконані: все, що зробила Україна, буде оцінено, — підкреслює політик. — Ми сподіваємося на єдино правильне й чесне рішення — відкрити переговори про вступ України до ЄС».

Своє звернення Голова Верховної Ради України завершив словами: «Ніхто й ніщо не має права спинити ідею, час якої настав.

Слава Україні!».

Віцеспікерка Олена Кондратюк зустрілася з Міністром закордонних справ Латвії: Україна виконала всі передумови для початку переговорів про вступ до ЄС

Заступниця Голови Верховної Ради України Олена Кондратюк у межах робочого візиту до Латвійської Республіки провела зустріч із Міністром закордонних справ Латвії Кріш'янісом Каріньшем.

Під час зустрічі Кріш'яніс Каріньш, який є одним із найбільших промоутерів України в світі, наголосив, що Україна виконала всі передумови для того, щоб на засіданні Європейської Ради було ухвалено рішення про початок переговорів про вступ.

Також очільник МЗС Латвії високо оцінив внесок Верховної Ради України у прийнятті законів у надзвичайних умовах повномасштабної війни.

Окрім того, Кріш'яніс Каріньш зазначив, що у порядку денному Латвії є три основні блоки підтримки України: підтримка військової спроможності, підтримка та адвокація вступу до ЄС і фінансова підтримка.

«Латвія підтримує вступ України до ЄС та продовжить незмінно обстоювати європейську інтеграцію України. Ви боретесь і за нас також, ми будемо з вами до Перемоги», — запевнив Віцеспікерку Парламенту України насамкінець зустрічі Кріш'яніс Каріньш.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.

Плідна співпраця на парламентському рівні

У ці відповідальні для України дні, пов'язані з відкриттям переговорів про вступ до ЄС, Заступниця Голови Верховної Ради України Олена Кондратюк працює в Польщі.

Вітаючи новий уряд Польщі на чолі з Прем'єром Дональдом Туском, вона провела першу зустріч з віцеспікерками Сейму — Доротою Недзеля та Монікою Веліховською.

«Впевнена в нашій взаємоповазі та плідній співпраці на парламентському рівні та в роботі Україно-Польської Асамблеї, яку я очолюю від Верховної Ради!» — зазначила Олена Кондратюк на своїй сторінці у Фейсбуці.

Під час зустрічі, за її словами, торкнулись важливих пи-

тань — підтримки України до вступу в ЄС; гуманітарної допомоги; координації дій щодо інформування з питань повернення викрадених рф українських дітей.

«Побажала своїм колежанкам успіхів у парламентській роботі! Маємо вже план роботи!» — поділилася Олена Кондратюк.

Фото зі сторінки Олени Кондратюк у Фейсбуці.

Державних службовців перевірятимуть на поліграфі?

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

Нещодавно в парламенті було зареєстровано законопроект ініціативи народного депутата Федора Веніславського («СН») «Про проведення дослідження із застосуванням поліграфу стосовно певних категорій посадових осіб органів державної влади України» (№ 10322).

Виклики і загрози для української держави та суспільства, спровоковані широким масштабним збройним вторгненням рф в Україну 24 лютого 2022 року, вимагають від посадових осіб органів державної влади максимальної самовідданості, патріотизму і професіоналізму у виконанні всього комплексу завдань, передбачених Законом «Про оборону України» та іншими законодавчими актами. За таких обставин вкрай важливо забезпечити комплексне тестування всієї вертикалі органів виконавчої влади високопрофесійними, державницькими та добросовісними кадрами, наголошується в пояснювальній записці до проекту.

Сприяючи цьому процесу, за словами Ф. Веніславського, має проведення дослідження із застосуванням поліграфу сто-

совно певних категорій посадових осіб органів державної влади України. Водночас народний депутат відзначає, що тестування на поліграфі широко застосовується у багатьох країнах світу, у тому числі США, Канаді, Японії, Великій Британії, Бельгії, Болгарії, Хорватії, Естонії, Латвії, Литві, Польщі, Угорщині, Франції, Італії, Іспанії, Молдові.

«За загальним принципом тестування на поліграфі проводять лише за добровільною згодою опитуваної особи. Проте є випадки, коли проходження такого тестування — імперативна умова: у межах окремих кримінальних проваджень або для доступу до певної професії, пов'язаною з публічною або державною службою...» — йдеться у пояснювальній записці.

Нині законопроект визначає перелік посадових осіб, стосовно яких проводитиметься дослідження. Це, зокрема:

- 1) народні депутати;
- 2) Прем'єр-міністр, Перший віце-прем'єр-міністр, віце-прем'єр-міністри, а також міністри, керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабміну, їх перші заступники, заступники, державні секретарі міністерств, керівник Офісу Президента України та його заступники;
- 3) Генеральний прокурор, керівник Нацполіції, директори ДБР, БЕБ, НАБУ, голова Державної митної служби, голова Державної міграційної служби, їх перші заступники, заступники;
- 4) Головнокомандувач Збройних Сил України, начальник Генштабу ЗСУ; командувач об'єднаних сил ЗСУ, командувачі видів та окремих родів військ (сил) Збройних Сил, командувачі (начальники) органів військового управління, командири з'єднань, Голова

- Служби безпеки, керівники розвідувальних органів, начальник Управління державної охорони України, начальники обласних та міських військових адміністрацій, їх перші заступники, заступники, а також посадові особи цих органів, що мають військове звання вищого офіцерського складу;
- 5) судді Конституційного Суду України;
- 6) судді Верховного Суду;
- 7) члени Вищої ради правосуддя;
- 8) члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Перевіряти на поліграфі будуть на наявність:

- перебування на агентурному зв'язку в спецслужбі рф або республіки білорусь;
- співпраці з представниками рф та рб у будь-якій іншій формі для забезпечення інтересів цієї держави та заподіяння шкоди Україні;
- здійснення колабораційної діяльності;
- наявності громадянства рф, громадянства (підданства) будь-якої ін-

шої держави, або документа, виданого уповноваженими органами відповідної держави, про те, що об'єкт дослідження набув її громадянства, якщо вийде з громадянства України;

► розголошення представникам рф або рб відомостей, які є конфіденційною, таємною або службовою інформацією;

► несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та боєприпасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил чи інших утворених відповідно до законодавства військових формувань, інших складових сектору безпеки і оборони України, а також іншої інформації, що становить державну таємницю;

► наявність зв'язку з особами, які засуджені за злочини проти основ національної безпеки України або яким у встановленому законом порядку повідомлено про підозру про вчинення таких злочинів.

Відповідно до проекту, порядок проведення дос-

лідження затверджуватиметься Кабінетом Міністрів. Дослідження проводитиметься незалежними спеціалістами, які обиратимуться шляхом жеребкування серед поліграфологів, що є громадянами України та мають відповідну освіту.

У проекті зазначається також, що реалізація положень законопроекту потребуватиме фінансування з державного бюджету у розмірі орієнтовно 5 млн гривень з розрахунку, що вартість дослідження однієї особи становитиме 4 тис. грн.

Ухвалення документа, переконаний Федір Веніславський, сприятиме комплектуванню всієї вертикалі органів виконавчої влади високопрофесійними, державницькими та добросовісними кадрами. А також допоможе запобігти проникненню та перебуванню на відповідальних владних посадах агентів спецслужб російської федерації та осіб, які у будь-який інший спосіб можуть діяти в інтересах рф та на шкоду Україні.

Олена ГОРБУНОВА.

Закликали інституції ЄС продовжувати підтримувати амбіційну програму реформ

Члени Бюро ПКА Україна—ЄС, постійний доповідач ЄП щодо України та співпрезидент ЄВРОНЕСТ закликали Єврораду досягти згоди щодо відкриття переговорів про вступ України до ЄС.

Члени Бюро Парламентського Комітету асоціації Україна—ЄС **Вадим Галайчук, Іванна Климпуш-Цинцадзе, Іна Совсун, Вітольд Вашиковський, Віола фон Крамон-Таубадель, Траян Басеску**, а також постійний доповідач Європарламенту щодо України **Міхель Галер** та співпрезидент Парламентської асамблеї Євроноест **Андрюс Кубілюс** оприлюднили спільну заяву щодо подальшої підтримки України Євросоюзом у контексті неспровокованої та невинуватої війни РФ, а також напередодні рішень Європейської Ради 14-го та 15 грудня 2023.

Автори документа посиляються на Гренадську декларацію, згідно з якою розширення Євросоюзу вважається геостратегічним внеском у мир, безпеку, стабільність і процвітання Європи. Вони заклика-

ють держави-члени ЄС, а також усі залучені сторони поважати та спиратися на попередні одностайні рішення Європейської Ради щодо узгодженої рамки взаємодії з Україною. Оскільки ця рамка базується на підтверженому статусі України як кандидати на членство в ЄС і її пройденому шляху до початку переговорів про вступ до Євросоюзу.

Підписанти документа підтвердили відданість перспективі членства України в ЄС. «У зв'язку з цим ми вітаємо Повідомлення Єврокомісії від 8 листопада 2023 року щодо політики розширення ЄС і, зокрема, її рекомендацію Європейській Раді розпочати переговори про вступ з Україною», — вказано у заяві.

Вони також високо оцінили значні зусилля, які Україна продемонструвала для вико-

нання умов, які передбачає статус кандидата на членство в ЄС, та прогрес, досягнутий у процесі ухвалення та послідовного впровадження реформ. Зокрема, зауважили роль Верховної Ради України у досягненні швидкого та суттєвого прогресу щодо ухвалення необхідних чотирьох законопроектів і рекомендацій, визначених у звіті Єврокомісії від 8 листопада. «Ми вітаємо ухвалення важливих змін до трьох законодавчих актів щодо запобігання корупції, а також внесення змін до законодавства про національні меншини з урахуванням рекомендацій Венеційської комісії. Ми також беремо до уваги прогрес щодо законодавства про лобювання», — йдеться у документі.

Автори спільної заяви закликали інституції ЄС продовжувати підтримувати амбіційну програму реформ в Україні, прозоре та демократичне функціонування її інституцій, їхню

спроможність і стійкість. Вони також закликали Європейську Раду 14—15 грудня 2023 року докласти всіх необхідних зусиль, щоб досягти політичної згоди щодо розширення, зокрема щодо можливого відкриття переговорів про вступ до ЄС з Україною та Молдовою: «Ми закликаємо Європейську Комісію швидко розпочати підготовку до відкриття переговорів з Україною, зокрема переговорної рамки, а також аналітичної перевірки acquis (скринінгу)».

Автори заяви привітали пропозицію щодо створення Ukraine Facility, нового фінансового інструмента підтримки України з пакетом допомоги у розмірі 50 мільярдів євро на період 2024—2027 років для задоволення короткострокових і середньострокових потреб у відновленні. Вони закликали ЄС забезпечити продовження фінансування для України з січня 2024 року, досягнувши політичної згоди щодо цього механізму якнайшвидше або ухвалити цільову перехідну програму на перші місяці 2024 року, доки програма Ukraine Facility не запрацює.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.

ПАМ'ЯТАЄМО

Вшанували ліквідаторів аварії на ЧАЕС

День вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС в Овруцькій громаді на Житомирщині відзначили низкою заходів.

Учасники урочистостей зібралися у селі Велика Хайча, на малій батьківщині Героя України Миколи Ващука, котрий навки залишився 26-річним. Микола був командиром відділення 6-ї самостійної воєнізованої пожежної частини з охорони міста Прип'ять та одним із перших став на боротьбу з ядерною стихією в ніч аварії. Біля бронзового погруддя мужнього пожежника присутні віддали шану героям, які ціною власного життя приборкали руйнівну силу найбільшої техногенної катастрофи ХХ століття.

На спомин про загиблого від смертоносного атому односельця рятувальники місцевої пожежної охорони дали сигнал пожежної тривоги. Міський голова Овруча Іван Коруд відзначив грамотами та грошовими винагородами учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС.

Продовжилися урочисті заходи в Овручі. У тимчасовому залі засідань Овруцької міської ради відбулася година пам'яті за участю народного депутата України **Арсенія Пушкаренка**, помічника-консультанта народного депутата України **Володимира Арешонкова**, **Віктора Гриневича**, очільника громади Івана Коруда, ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС та голів громадських організацій Овруччини, пов'язаних із Чорнобильською катастрофою.

Присутні згадували події 1986 року, обговорювали виклики сьогодення та вшанували пам'ять усіх, хто віддав життя за майбутнє своїх співвітчизників. **Арсеній Пушкаренко** звернувся до ліквідаторів зі словами вдячності за їхній подвиг в ім'я прийдешніх поколінь та вручив їм подяки й пам'ятні подарунки. Учасники урочистостей також поклали квіти до меморіальних дошок і пам'ятників ліквідаторам аварії на ЧАЕС і захисникам, які загинули у боротьбі за незалежність нашої держави.

Оксана ЛУК'ЯНЕНКО.
Житомирська область.

Фото
зі сторінки Овруцької міської ради у Фейсбуці.

Визначилися з планами на 2024 рік

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

На нещодавньому засіданні Комітет Верховної Ради з питань транспорту та інфраструктури розглянув плани своєї законопроектної роботи на наступний рік.

Після розгляду питань, винесених на порядку денний засідання, народні депутати — члени комітету одностайно підтримали пропозиції до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2024 рік.

Також своїм рішенням народні депутати підтримали клопотання Одеської обласної ради щодо нагородження трудових колективів морських портів Грамотою Верховної Ради України.

Обговорювали на цьому засіданні і зако-

нопроект щодо впровадження механізму передачі в державну власність приватних підводних гідротехнічних споруд, розташованих у межах акваторій морських портів (№ 9573). За результатами розгляду комітет підтримав рішення підкомітету з питань морського транспорту прийняти проєкт за основу.

До обговорення законодавчих ініціатив та роботи комітету також долучилися заступник міністра розвитку громад,

територій та інфраструктури **Василь Шкураков**, заступник міністра юстиції **Євген Горовець**, представники **НАБУ**, **Державної служби морського і внутрішнього**

водного транспорту та судноплавства, **Державного агентства водних ресурсів**, **АМПУ**, **ФДМУ**, **Мінфіну**, **Мінекономіки**, **Одеської облради**, **Американської торго-**

вельної палати, **Європейської Бізнес Асоціації**. **Про це комітет з питань транспорту та інфраструктури повідомив на своїй сторінці у Фейсбуці.**

Для вдосконалення процедури публічних закупівель

Комітет Верховної Ради з питань економічного розвитку проводить опитування щодо ефективності впровадження Кабміном Закону «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» щодо створення передумов для сталого розвитку та модернізації вітчизняної промисловості» (№ 1977-IX).

Це опитування організоване для проведення належного аналізу механізмів і процедури публічних закупівель. Законодавець намагається з'ясувати ефективність здійснення публічних закупівель товарів, щодо яких застосовується локалізація. Задля цього вивчатиме думку тих, хто послуговується зазначеним механізмом у повсякденній своїй роботі.

Отже, практиків закликають надати свої зауваження, пропозиції, а також вказати на недоліки вже запроваджених процедур, проаналізувавши деякі моменти:

— якою мірою обов'язкова вимога локалізації для визначених товарних позицій у публічних закупівлях забезпечила активізацію, масштабування та запуск нової виробничої діяльності;

— наскільки ефективними виявилися положення закону в забезпеченні потреб замовників у публічних закупівлях товарами українського виробництва та/або товарами з місцевою складовою;

— якою мірою положення і процедури реалізації закону узгоджені з діяльністю профільних контролюючих ві-

домств (Антимонопольний комітет України, Державна аудиторська служба України, Рахункова палата та ін.).

До обговорення запрошуються менеджери та уповноважені представники державних та приватних підприємств, організацій, установ — постачальників та замовників товарів для задоволення потреб публічного сектора економіки, щодо яких застосовується локалізація. Комітет чекає і на пропозиції від представників державних органів, уповноважених здійснювати контроль у сфері публічних закупівель, таких як Антимонопольний комітет, Державна аудиторська служба, Рахункова палата та інші.

Розглядатимуть і слушні пропозиції від тих, хто володіє відповідними знаннями, професійною компетентністю та досвідом у сфері публічних закупівель. Ваші експертні думки допоможуть комітету з'ясувати, чи позначилися (і як саме) передбачені законом заходи на досягненні його основних цілей і завдань з підтримки розвитку і модернізації вітчизняного виробництва та розширення доступу внутрішніх товаровиробників до публіч-

них закупівель в Україні. А також дозволить визначити, наскільки ефективною на практиці є вітчизняна система публічних закупівель товарів, щодо яких застосовується локалізація. Бо саме вони покликані забезпечити гарантований попит публічного сектора економіки на певний перелік товарів (зокрема, на засоби міського пасажирського і залізничного транспорту, комунальну й спецтехніку, продукцію енергетичного машинобудування та ін.), що у структурі своєї собівартості мають визначений рівень місцевої складової. Цей захід у перспективі має сприяти модернізації вітчизняної промисловості, запуску сучасних виробництв, створенню нових і збереженню наявних робочих місць, підвищенню рівня добробуту громадян.

На підставі проведеного аналізу, у разі виявлення неефективності запроваджених заходів локалізації в публічних закупівлях, буде вжито заходів з усунення відповідних недоліків, обіцяють у Комітеті з питань економічного розвитку.

На пропозиції, зауваження та ідеї щодо вдосконалення українського законодавства народні депутати чекатимуть до 30 грудня 2023 року. Ділюйтеся! Відповідні Google-форми можна знайти за посиланням: <https://www.ga->

[da.gov.ua/news/fixed_news/244163.html](https://www.ga.gov.ua/news/fixed_news/244163.html) на сайті Верховної Ради.

Зібрана інформація буде використана лише для аналізу ефективності законодавства та як інформаційне підґрунтя для вдосконалення процедури публічних закупівель. Після обробки результатів опитування комітет планує організувати відповідні слухання з цієї теми, до участі в яких запросять найрезультативніших та наймотивованіших експертів-практиків.

Вл. інф.

Яку назву обере громада Первомайська?

САМОВРЯДУВАННЯ

Друге на Миколаївщині за чисельністю населення місто Первомайськ перейменують згідно з вимогами чинного законодавства про деколонізацію топонімії.

Первомайськ має унікальну історію. Своєрідність її полягає в тому, що місто утворене з трьох поселень, які належали до трьох різних держав — Запорозької Січі, Туреччини та Польщі. У різні часи ці окремі частини міста мали такі назви, як Богопіль, Ольвіополь та Голта.

А до 1782 року Первомайськ мав назву Орлик. Навесні 1676-го гетьман Війська Запорозького Іван Самойлович направив козака Степана Підстреленого із завданням підшукати в гирлі річки Синюха поблизу польського й османського кордонів місце для будівництва укріплення. Того ж року й було побудовано фортецю у вигляді правильного восьмикутника. Козаки назвали своє укріплення Орлик (від назви місцевого урочища). Територія увійшла до складу Бугогардівської паланки Запорозької Січі.

Цілком логічно, що нині під час процесів, пов'язаних з перейменуванням населених пунктів, Первомайськ мав би повернути свою історичну назву — Орлик. Тим паче що вона б нагадувала про видатну постать, автора першої україн-

ської Конституції Пилипа Орлика, який увійшов в історію як державний, політичний, військовий діяч.

Натомість навколо варіантів назв міста тривають бурхливі обговорення, до яких долучаються журналісти, краєзнавці, історики, громадськість, громада міста.

У Первомайську вже проведено попередню роботу щодо зміни назви міста. 18 вересня 2023 року на черговому засіданні комісії з перейменування при міській раді розглядали пропозиції громадян міста щодо визначення назв для перейменування Первомайська. Під час обговорень з метою усунення суперечок під час визначення нової назви міста комісія ухвалила рішення не брати за основу колишні назви частин міста — Ольвіопіль, Голта, Богопіль.

Комісія доручила краєзнавцям та історикам міста, провести спільне засідання круглого столу на базі «Первомайського краєзнавчого музею» і запропонувати назви, які б відповідали історичним подіям міста, відображали характер і географічний стан. За результатами круглого столу краєзнавці визначили такі варіанти,

як Богославськ, Вінграновський, Орлик, Орель, Трикуття, які було розглянуто на засіданні комісії з перейменування на початку листопада цього року.

У результаті визначені дві назви Богославськ і Орлик, які своєю чергою подано на громадське обговорення шляхом розміщення на офіційному сайті Первомайської міської ради та у соціальних мережах Телеграм і Фейсбук. Прихильники назви «Богославськ» пояснили, що, мовляв, кожна літера у назві слова відповідає трьом частинам міста, а

також назвам річок — Богославськ, Ольвіополь, Голта, Орлик, Синюха, Гілея, Вода (місто на воді), Синюха, Кодима.

А народний депутат України від Первомайщини по 131-му виборчому округу Максим Дирдін запропонував свої варіанти назви міста. «На моє депутатське звернення від 1 листопада 2023 року голова зібрав комісію щодо перейменування міста. Комісія скасувала рішення від 1 листопада цього року щодо двох найменувань міста — Богославськ та Орлик», — повідомив на-

родний депутат. Нині комісія ухвалила остаточне рішення винести на громадське обговорення шість назв — Ольвіополь, Богопіль, Голта, Ольвія, Орлик та Богославськ.

Наступними кроками до остаточного перейменування будуть громадські обговорення та обговорення на засіданнях комісії з питань найменування та перейменування об'єктів топоніміки. Назву, що отримає найбільше схвалення серед мешканців Первомайської громади, буде винесено на затвердження сесії міської ради.

Якщо ж містяни не дійдуть остаточної згоди до 24 січня 2024 року, свою назву їм запропонує Верховна Рада України, яку вона і затвердить. Первомайський міський голова Олег Демченко закликав містян виявити активність у виборі нової назви Первомайська. Адже саме від згуртованості мешканців залежить, чи це буде назва, обрана громадою, чи найменування, присвоєне без участі жителів Первомайська.

Олена ІВАШКО.
Миколаївська область.
Фото з відкритих джерел.

Визначити індивідуальні потреби кожної дитини

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Комітет Верховної Ради з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів рекомендував парламенту ухвалити в другому читанні та в цілому законопроект «Про основи соціальної захищеності дітей, які постраждали внаслідок повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України» (№ 9042-1). Відповідне рішення було ухвалено на останньому засіданні комітету.

Підготовлений до другого читання законопроект представила голова робочої групи з його доопрацювання народний депутат Тетяна Циба. За її словами, робочій групі, а вона збиралася 17 разів, вдалося якісно доопрацювати законопроект.

«Ми активно працювали з Комітетом з питань гуманітарної та інформаційної політики, міністерствами соцполітики та охорони здоров'я. Мені здається, ми досягли істотного компромісу та покращення щодо багатьох речей», — заува-

жила вона, додавши, що під час останнього засідання робочої групи виникли концептуальні розбіжності між народними депутатами — представниками двох комітетів.

«З точки зору гуманітарного комітету доопрацьований законопроект значно змінився порівняно з першим читанням, а тому має пройти всю процедуру заново, у тому числі й перше читання. З моєї точки зору, законопроект справді змінився, але він є комітетським законопроєк-

том, а тому може виноситися на друге читання», — зазначила Т. Циба.

Як зауважив заступник голови Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Павло Сушко, спочатку в цьому законопроєкті йшлося про соціальну допомогу для дітей. Нині ж він перетворився на документ про майбутній реєстр постраждалих дітей. «Якщо у першому читанні ми голосували за одне тіло закону, то нині воно кардинально змінилося», — сказав він, зазначивши, що законопроект може внести хаос у працюючі процедури обліку потерпілих дітей та надання їм відповідного статусу.

Своєю чергою Юлія Тимошенко («Батьківщина»), відзначивши актуальність законопроєкту, наголосила, що закон має визначити розміри допомоги, а цього в законопроєкті немає. Тож запропонувала підтримати поправки, підготовлені «Батьківщиною», які, зокрема, визначають чіткі та справедливі розміри допомоги, які будуть обраховані від мінімального прожиткового рівня, а також передбачають, що ця підтримка надаватиметься безоплатно. Проте жодна з понад десяти поправок, запропонованих «Батьківщиною», не була підтримана членами комітету.

За напрацювання коміплексного законопроєкту робочій групі подякувала міністр соціальної політики Оксана Жолнович. «Вважаю, що нинішня редакція є повністю готовою для голосування. Ми можемо до безкінечності вдосконалювати законопроєкт, але межі досконалості, як відомо, немає», — сказала вона.

За словами міністра, традиційно наша соціалітика будувалася так, щоб щось комусь дати. «Вибачте, але я вважаю, що це формально відкупитися від людини. Ми повинні розуміти, що в різних дітей різні потреби. Вони такі великі та різнобарвні, що, уніфікуючи всіх під один шаблон, ми, на жаль, не закриємо їхню потребу, а породимо зривнялівку», — наголосила вона, додавши, що виступає за мультидисциплінарний підхід, щоб було визначено індивідуальні потреби кожної дитини, і це прописано в проєкті.

Цей законопроєкт, за словами О. Жолнович, дуже нагадує закон, який є в Англії щодо взаємодії різних органів стосовно потреб кожної окремої дитини. «Цей законопроєкт безпрецедентно розширює можливість різних дітей отримувати підтримку. Але через те, що ці діти різні, перебувають у різних умовах і в

кожного буде своя потреба, уніфікувати її означає звужити обсяг підтримки та допомоги», — переконана очільниця соціального міністерства, закликавши підтримати законопроєкт.

Назвавши документ кінце необхідним, голова Комітету Верховної Ради з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Галина Третякова зауважила, що фактично він — це рамка, як мають взаємодіяти всі органи, щоб дітина була в центрі. Це також посібник для новоствореної Державної служби у справах дітей.

«Ми жодної краплини не відійшли від задекларованої на початку мети, а саме: створення системи захисту дитини. Те, що він став більш європейським, більш цивілізованим, це однозначно. Ми надали надзвичайно широку рамку використовувати різні джерела, ми не звужували програми, які нині конкретизовані в законодавстві, — наголосила депутат, додавши: — Комусь може здатися, що це про реєстр, але насправді в центрі реєстру дітина. І без врегулювання, як цей реєстр використовуватиметься різними органами влади, зрозуміти систему, яка крутитиметься навколо дитини, неможливо».

Олена ГОРБУНОВА.

ДОВІДКОВО

Із пояснювальної записки до проєкту № 9042-1:

«Законопроєктом передбачається визначити систему заходів щодо соціальної підтримки дітей, які постраждали внаслідок повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України, що включатиме: соціальну, психологічну підтримку дітей, з числа дітей сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; з числа дітей, які втратили годувальника; внутрішньо переміщених дітей; захист від усіх форм насильства; захист від незаконного переміщення, вивезення та неповнолітності дітей з-за кордону, їх викрадення, торгівлі дитими; виплату компенсації за шкоду життю та здоров'ю у зв'язку із збройною агресією РФ проти України, яка виплачуватиметься за рахунок коштів, що стягуються з держави-агресора відповідно до принципів і норм міжнародного права».

Інформація про дітей, а також про шкоду, завдану їм російською федерацією, міститиметься в Державному реєстрі дітей, які постраждали внаслідок збройної агресії Росії проти України. Дані реєстру використовуватимуться для організації подальшого мультидисциплінарного супроводу кожної дитини органами влади в системі Кабміну для надання допомоги на відновлення дитині відповідно до її індивідуальних потреб. Передбачається оцінка потреб та супроводу кожної конкретної дитини, яка постраждала від дій держави-агресора. Відповідно до потреб держава організує надання дитині медичних, реабілітаційних, соціальних, психологічних, освітніх, правничих, адміністративних та інших послуг.

Данські партнери пропонують шляхи розв'язання проблем з водопостачанням

У Миколаєві відбулася робоча зустріч представників міської ради та данської компанії, яка бере участь у розробці Майстер-плану міста.

Метою зустрічі було показати проміжні результати та обговорити нагальні питання. Як зазначила секретар Посольства Королівства Данія Франціска Кіркегор Флюгт, вони пишуться співпрацею з містом-героєм Миколаєвом та сподіваються, що вона триватиме і надалі, адже Майстер-план передбачає роботу з реконструкції міста на роки вперед.

До зустрічі в режимі онлайн підключилась представниця ще однієї інженерно-архітектурної компанії Ана Паес, яка також працює над розробкою Генплану міста. Вона розповіла про роботу, яка наразі була проведена. За словами Ани, над проектом працює група з 39 осіб, до складу якої входять депутати Миколаївської міськради, представники ПРООН, викладачі вишів та інші експерти. Основні напрями, за якими ведеться робота, — безпека, комфорт, конкурентність, партнерство.

Попередньо за допомогою ПРООН було проведено опитування миколаївців, щоб зрозуміти їхні пріоритети в розвитку міста. Згідно з його результатами визначили, що мешканці прагнуть поліпшення водопостачання, ефективнішого використання природних ресурсів, покращення транспортної системи міста, більшої доступності до зелених зон.

Напрацювання данської компанії представив її технічний директор з економіки та менеджменту Еспер Каруп Педерсен. Він підкреслив важливість співпраці Данії та Миколаєва над Майстер-планом для міста. Адже це спосіб показати миколаївцям, що і міська влада, і міжнародні партнери про них піклуються та готові поділитися своїм досвідом і ресурсами для якнайшвидшої відбудови.

Пан Педерсен наголосив, що документ розрахований до 2050-го, і це не дарма. Нині багато міст у Європі, плануючи свій розвиток, орієнтуються саме на цей рік. Завершення ж роботи данських експер-

тів заплановане на лютий 2024-го.

На зустрічі сторони зосередили увагу на питаннях водопостачання та каналізації у Миколаєві. Щодо поточної ситуації техдиректор компанії зазначив, що проблема очевидна: місто з минулого року не має доступу до питної води. Але подальшу відбудову вони планують на засадах «будувати краще, ніж було до цього». Тобто в планах не просто поновити централізовану подачу питної води, а модернізувати систему загалом.

«Ми хочемо не просто відновити, що було, а зробити краще. Вже минули десятиліття від часу здобуття незалежності Україною, а сектор комунальних послуг постійно недофінансовувався. В результаті система зношувалась і стан справ погіршувався. До 2014-го, до 2022-го були проблеми в мережі водопроводу. Тепер же на тлі війни ситуація погіршилась. Тож попереду чимало роботи», — каже пан Педерсен.

Він наголошує: ця сфера потребує великих інвестицій. У проектах, пов'язаних із водозабезпеченням та водовідведенням, Миколаєву допомагатимуть експерти з Данії, що мають досвід у такій сфері. Вони пропонують комбінований підхід. Деякі системи, що були зруйновані, поновити. А інші,

такі як очисні споруди, побудувати заново.

Паралельно з будівництвом планують готувати спеціалістів, які зможуть якісно обслуговувати та підтримувати в робочому стані ці споруди. Адже річ не завжди тільки в інвестиціях. Важливо правильно та якісно експлуатувати нове обладнання і системи. «Ми хочемо, щоб цей документ, Генеральний план Миколаєва, був зразковим, щоб його могли використовувати інші міста України», — додав техдиректор компанії.

Щодо відновлення водопостачання в Миколаєві експерти на основі досліджень виділили три пріоритети. Першим має бути відновлення резервуару води в Жовтневому водосховищі, що збільшить стійкість міста в питаннях водопостачання. Вартість цього проекту, за оцінками експертів, становить 52 мільйони євро.

Другий пріоритет — відновлення забору води з Дніпра для наповнення резервуару. Реалізація цього проекту залежить від питань безпеки та закінчення війни. Вартість робіт оцінюють у 25 мільйонів євро. І третій напрям — це побудова нового забору води з Південного Бугу в точці 40 кілометрів вище за течією (вартість — понад 240 мільйонів євро).

Данські партнери погоджуються, що суми великі, тому і

важлива співпраця з потенційними інвесторами. Наразі вже є зацікавлені у реалізації запропонованих проектів. А деякі з них будуть цікаві одночасно кільком інвесторам, з ними постійно підтримують діалог.

«Думаю, що в 2030 році європейці дивитимуться на Миколаїв та заздритимуть вам. Тут підвищуються стандарти життя, будуть отримані кошти для розвитку. Таке наше розуміння високої амбітної мети роботи», — резюмував Еспер Каруп Педерсен.

Секретар Миколаївської міськради Дмитро Фалько подякував партнерам за доповіді та плідну співпрацю. Він зазначив, що наразі місто перебуває у складних умовах, у стані невизначеності, коли важко щось планувати наперед. «Але ми впевнені, що Миколаїв розвиватиметься. Ми хочемо відбудувати все не тільки краще, ніж було, а й зеленіше, відповідно до директив та стандартів Євросоюзу. Нам слід продовжувати цей опір, і ми можемо це зробити, бо знаємо, що наші партнери з нами. І хоч війна не закінчилась, слід бути готовими працювати над втіленням усіх ідей у мирний час», — додав він.

Робота над Майстер-планом міста триває.

Олена ПИНОМАРЬОВА.

Миколаїв.

Фото з відкритих джерел.

«Нейтральний статус» для спортсменів-пропагандистів фактично легалізує вбивства

Допуском росіян до участі в Олімпіаді у Парижі Міжнародний олімпійський комітет підіграв гібридній агресії країни-терористки. Фейковий «нейтральний статус» для спортсменів-пропагандистів фактично легалізує вбивства та злочини їхньої країни проти мирного населення України. Так заступник голови Комітету Верховної Ради з питань молоді і спорту Василь Мокан прокоментував допуск у «нейтральному статусі» представників рф до Олімпіади у Парижі.

«Наша держава разом із партнерами продовжить кампанію бойкоту цього ганяного рішення МОКу і публічний тиск для повного збереження спортивних санкцій проти російських та білоруських атлетів!» — зазначив народний депутат.

Влада США активно сприяє нам у налагодженні співпраці з приватними компаніями-виробниками зброї

Угода про спільне виробництво та обмін технічними даними, яку підписали Україна і США за підсумками конференції оборонних індустрій DFNCI: US Edition, спрямована на три основні складові — це ППО, снаряди та системи РЕБ. Зараз Україна активно працює над тим, щоб пришвидшити виробництво необхідних боєприпасів та озброєння.

Про це розповів народний депутат, заступник голови парламентського Комітету з питань національної оборони та розвідки, голова постійної делегації України в ПА НАТО Єгор Чернів.

«Нам важливо отримати технології та спростити процес взаємної кооперації, адже на сьогодні всі країни мають досить жорстке законодавство щодо експорту військових технологій. Що стосується США, то там майже весь

оборонний сектор приватний, і ми не можемо змусити його співпрацювати. Ми можемо лише говорити з нашими колегами або на рівні Конгресу, або Білого дому чи Держдепу, і вони можуть або надавати адвокацію, або спрощувати умови співробітництва, щоб надавати швидше ліцензії, дозволи, сертифікати. І ми отримали позитивний результат», — зазначив парламентарій.

За його словами, за останній рік Україна має дуже суттєве просування у тому, що отримує досить швидко закуплене озброєння.

«Коли закупаєш, то треба теж мати ліцензії, дозволи. Раніше це забирало 6—7 місяців, а зараз це робиться за тиждень. Однак замало просто знайти гроші, потрібно знайти ті можливості та виробничі потужності, що можуть забезпечити необхідну кількість продукції, наприклад снарядів», — сказав народний депутат.

Він також наголосив, що зняттявання з голосування у США законопроекту щодо виділення допомоги Україні лінійно впливає на те, що відбувається на полі бою, повідомляє прес-служба Апарату Верховної Ради України.

ТОЧКА ЗОРУ

Успішний досвід використання інструментів державної підтримки

Важливо, щоб обмежений бюджетний ресурс держава спрямовувала не на сировинні галузі чи торгівлю, а на переробку промисловість. Це запускає довгі виробничі ланцюжки по всій країні.

На цьому наголосив народний депутат, заступник голови Комітету Верховної Ради з питань економічного розвитку Дмитро Кисилевський (на знімку) після свого візиту на виробництво легендарних українських всюдиходів Sherp.

«Мало в якій ринковій ніші Україна є не просто світовим лідером, а її творцем, — зазначив парламентарій на своїй сторінці у Фейсбуці. — Компактні всюдиходи-амфібії — український винахід, який підкорив увесь світ, від США та Європи до Південної Америки та Азії. Замовляє їх й ООН для проведення пошуково-рятувальних операцій. Для ДСНС України компанією створено спеціальну версію «Богун». Такі всюдиходи використовують у рятувальних операціях у Карпатах і були задіяні для порятунку людей під час ліквідації наслідків підливу росіянами Каховської ГЕС».

Народний депутат розповів, що ідея промислового виготовлення такого транспорту належить Володимир Школьніку. Він у молодості працював на будівництві газопроводів і вже тоді з підручних матеріалів та обладнання збирав механізми для перевезення вантажів по бездоріжжю. Тоді й народилась мрія створити легкий снігоболотохід з короткою базою та величезними колесами. Згодом зароблені в інших бізнесах кошти Школьнік інвестував у створення конструкторського бюро і виробництво всюдихода, який не має аналогів у світі.

Цифри і факти

Сьогодні підприємство дає роботу 225 українцям за середньою зарплатою більш як тисяча доларів. До повномасштабного вторгнення Sherp вироблявся на двох заводах — в Україні та в Росії. З початком вторгнення компанія відкликала ліцензії у російського заводу і розірвала зв'язки з країною-агресором.

«На виробництві помітив звичну для машинобудування й переробної промисловості загальну картину: успішне підприємство створює попит на продукцію інших високотехнологічних українських компаній, — розповів Дмитро Кисилевський. — Зокрема, на заводі Sherp використовують сучасні верстати лазерної різки Aramis з Черкас, а у комплектації всюдиходів — скло «Оріон Глас» та унікальні шини, що виробляються за технологією і під наглядом фахівців Sherp в Білій Церкві».

Sherp має успішний досвід використання інструментів державної підтримки. Для запуску нових моделей всюдиходів брали кредит за програмою «5-7-9%». Нині вона вже дає змогу брати кредити для переробної промисловості до 150 мільйонів гривень.

Вл. інф.

Благодійне товариство CLOVECINA z. s.: «Наша мета — максимально допомогти людям, які страждають від військового конфлікту. Ми намагаємося забезпечити потреби медиків, солдатів, цивільного населення, тварин, польових госпіталів. Наша допомога завжди адресна, цілеспрямована, з передачею безпосередньо в конкретні місця. Ми відкриті до співпраці з іншими партнерами. Ми документуємо кожну поїздку і доставку гуманітарної допомоги. Долучайтеся до нас!»

Моя сестра волонтерка Писати щодня — то моя робота. А це — від серця...

МИ — УКРАЇНЦІ

Ця розповідь присвячується всім волонтерам, а ще — українцям і українкам із великим серцем, а також усім людям доброї волі... Це — не щемлива історія, щоб ми один одного пожалили. Вона про те, заради чого все це...

Людмила Доутлікова — моя рідна сестра. Вона виїхала на ПМЖ у Чехію ще у 1989-му. Перед самим початком повномасштабного вторгнення гостювала у мене. Пам'ятаю, як тоді її посольство «наполегливо рекомендувало» виїхати з України. А ми до останнього не вірили, що буде війна. Вона поїхала, а менш як за тиждень розпочався цей жах... Тисячі біженців на кордоні, масова загибель людей і Україна, яка стала на захист своєї свободи...

Її шлях до волонтерства розпочався з того, що вона щоденно їздила на кордон і розвозила українців, які рятували своїх дітей від війни, домовлялася з родинами у Європі, які зголосилися прихистити біженців. А потім почала шукати шляхи, як допомогти тим, хто лишився у пеклі... І так уже — майже два роки, без упину, без передішки і жодного нарікання. Якось її запитала, чому почала волонтерити. А вона відповіла: «Мене весь час переслідувало відчуття, що я встигла втекти у Європу, а ви всі не можете звідти виїхати. Через це мені було нестерпно...»

Нинішня її поїздка — вже хтозна-яка за ліком. Минулого серпня на блокпості на Донеччині вартові запитали: скільки разів перетинали кордон? Вона знизала плечима, бо ніколи не рахувала поїздок. Це — 36-та, повідомили військові... Тож нинішня — може, вже і з трізначного числа, печатки ліплять одна на одну. Ще перед поїздкою Людмила попросила знайти дитсадок чи школу, де потрібна велика плита для приготування їжі. А ще є чимало будматеріалів, які збра-

За тупцювання на морозі небо віддячило знайомством із героїчним паном

Цього разу волонтерська група у складі трьох осіб — Людмила, Дагмар Ленертова (ми її називаємо Дашею) і Міхал Шольц — виїхала в Україну на трьох автомобілях, два з яких мали передати бійцям на сході. Звісно, усі машини під самий дах забиті гуманітаркою. Кожна коробка підписана для конкретного отримувача. Перед самим Києвом одна з машин вийшла з ладу. За вікном — тріскучий мороз, вихідний день, ранок, автівок на трасі неба-

гато. Кого просити по допомогу?

— Ми шукали можливість доправити автомобіль до майстерні, яка нас у Києві неодноразово рятувала, — розповідала згодом сестра. Десь із півроку тому доля звела її з автомайстром Григорієм (на знімку — за роботою), у якого майстерня на вулиці Моторній у столиці. Зверталися до нього доводиться майже після кожного «автопробігу» на схід, адже навіть техніка відмовляється витримувати такі навантаження... Знаю, що Гриша жодного разу не взяв із волонтерів грошей за свою роботу, оплачували тільки запчастини...

— Машина зламалася, саме як минули новий міст на в'їзді в Ірпінь... Буксирувати неможливо, шукали евакуатор. Почали телефонувати знайомим, — продовжує розповідь сестра. — За кілька хвилин біля нас зупинився автомобіль. Побігла спитати: може, це нам хочуть допомогти? З машини вийшов немолодий чоловік і рушив назустріч.

Поки він ішов, із ним віталася мало не всі водії з автівок, які їхали шляхом. Хтось сигнавив, декотрі зупинялися і йшли з ним обніматися, тиснути чоловікові руку... Я тоді подумала: що за дядько такий популярний? Може, якийсь крутик? Так по одягу і не скажеш — простий сільський чоловік. А вже при нагоді поцікавилася: «Чого з вами так усі вітаються, аж дивно...» А він каже: «Ну, я ж тут живу». Потім розпитав про наші проблеми...

Один із водіїв, який зупинився біля пана Валентина (так звали чоловіка), почувши розмову, сказав, що є у нього знайомий із лафетом, і дав номер телефону... Дядько Валентин пояснив, де ми стоїмо, бо ми ж орієнтуємося лише по навігатору... Розповів, що машина та — для хлопців на фронт. Нам погодилися допомогти...

Поки чекали на евакуатор, розговорилися. З'ясува-

Фото на згадку. Зліва направо: помічник народного депутата Костянтин, Володимир Крейденко і волонтерка з Чехії.

лося, що наш новий знайомий — це той самий неперевершений пенсіонер із гранатою в руці, який зупинив рух ворожої танкової колони по вулиці Вокзальній у Бучі, коли був наступ на Київ у лютому 2022-го... Майже півтора року тому про героїчного пана писали вітчизняні ЗМІ, а відео, яке він тоді зняв на свій телефон, облетіло мало не весь світ...

— Ми обмінялися контактами, пан Валентин гостинно запрошував до себе і просив не соромитися, якщо буде потрібна допомога, — веде далі Людмила. — За випробування на морозі небо віддячило нам знайомством із такою незвичайною людиною... Поки стояли, Дідковський розповів, що у 2014-му був у перших рядах добровольців, пройшов Шахтарське, Донеччину, а після інсульту не зміг повернутися у стрій... Залишився вдома, але війна, казав, і тут його наздогнала...

Зустріч із народним депутатом і... теплі устілки для хлопців

Поки одну з автівок ремонтували у Києві, волонтери мали передати плиту для дитсадочка. Володимир Крейденко узяв на себе клопіт прилаштувати її в добрі руки. Аби вивантажити її на тимчасове зберігання в гаражі у знайомих, народному депутату довелося викликати на підмогу і свого помічника — Костянтина. Плита важка, і з волонтерками випхати її з машини було б нереально.

— Із Володимиром говорили про матеріальну допомогу Україні, можливість надання будматеріалів для «Добробату», який реконструє об'єкти, зруйновані «орками», — розповідає Людмила. — Домовилися і про розвиток подальшої

— Ти не могла завчасно попередити? Вихідний день, місто засипане снігом, — починаю нервувати. — Раніше замовити не могла, бо тільки-но отримала на них запит, — відповіла сестра, не відриваючись від телефону.

Минулого року вже доводилося шукати устілки, добре, що є знайома підприємця, яка їх штампує. У них — саме сезонні жнива, бо зима, оптовики забирають товар просто з-під пресу. Знаю, що відпустити для хлопців по собівартості й для них завжди позачергово.

Ірина Грисевич вислухала і повідомила: сьогодні промислова територія, де винаймають приміщення, закрита. А от завтра, пообіцяла вона, сама піде в цех, відбере замовлені розміри і перешле Людю навздогін «Новою поштою».

— Усе спакувала і відправила у Покровськ Донецької області, доставку оплатила, — відрепортувала наступного дня підприємця. А через день зателефонувала знову: — Посилка на місці. Чому Людя її не отримала?

Не отримала, бо затрималася у Запоріжжі — там у неї теж невідкладні справи.

Не забули про «Щасливе сонечко» та інших...

У Запоріжжі на волонтерів із Чехії чекали за кількома адресами. Була домовленість про доставку гуманітарної допомоги для благодійного фонду «Щасливе сонечко», з яким чехи у співпраці з минулого року.

— Волонтер Юлія Швед, з котрою вийшли на зв'язок, намагається усіляко допомагати родинам, у яких виховуються малюки з вродженими вадами, — трохи згодом розповіла сестра. — Це дітки, які не ходять, не говорять... У них різні важкі діагнози, їм необхідні спеціальне харчу-

На в'їзді в Авдіївку височіє пам'ятник зухвалості «орків». Колись там вирувало життя — зараз кровонеспинна рана, як зріз ножем по живому...

вання, специфічні ліки, особливі медпрепарати та засоби догляду...

— Ось їхній запит: зубна паста — 600 штук, продуктивні набори для родин, засоби для прання, підгузки усіх розмірів по 100, 200, 300, 400, 500 штук, пелюшки, серветки... А ще суміші для діток від народження до шести місяців — 300 банок, суміші від місяця до двох років, потрібні безлактозні дитячі суміші, безглютенні каші, суміші для ентерального харчування дітей з інвалідністю, розчинні каші, також — дитячі ліжечка, — гортає Людмила листування з волонтером із Запоріжжя. — Цей фонд підтримує понад тисячу родин, які звернулися до них по допомогу...

У Покровську чекали на потужний котел

Тільки після того, як адресно розвезли всі запорізькі замовлення, чеські волонтери рушили в Покровськ. Там на них із нетерпінням чекав Олег Ткаченко — нині військовий капелан. У нього і квартирували під час перебування на Донеччині.

Людей у місті мешкає чимало, як і в навколишніх селах. Із Покровська у волонтерів було кілька виїздів майже впритул до лінії фронту — у Вугледар та Авдіївку, куди дозволено лише за спецперепустками. Під час чергових відвідин Вугледара волонтери разом із військовим капеланом евакуювали травмовану літню жінку в шоківому стані. Того вечора Люда зателефонувала мені й попросила дізнатися, куди її прилаштувати.

Олег Ткаченко вже з котлом.

Я не дуже розуміла, що можу зробити, перебуваючи у Київській області. Набрала номер поліції, пояснила ситуацію. Вже за декілька хвилин мені зателефонував правоохоронець із Вугледара, з «Білих янголів», і поцікавився, чим може допомогти. Я дала телефон Людмили...

Не стала вже розповідати сестрі, що людям, які й досі живуть у наближеній до фронту зоні, неодноразово пропонували евакуюватися. Вони ж, попри вмовляння представників влади, і далі ризикують власним життям, наражаючи на небезпеку й тих, хто намагається щоденно забезпечувати їхні потреби — поліцію, волонтерів, медиків...

Олег Ткаченко з тих, хто опікується вугледарівцями, авдіївцями та мешканцями навколишніх сіл. Регулярно возить їм хліб, який випікає у своїй пекарні (саме туди чехи транспортували котел для обігріву), продукти, ліки та усе найнеобхідніше. Він налагодив співпрацю з різноманітними благодійними фондами та організаціями, які й надають гуманітарну допомогу для мешканців прифронтів'я. Ко-

жен такий рейд україно-безпечний, тож, збираючись туди, усі вдягають броніки...

— Я лише в Україні дізналася, що Олег Ткаченко такий відомий у нас у Чехії. У нього була проблема з котлом для пекарні. Довелося шукати нестандартний — на 50 кіловатів. Такі потужні у нас рідко використовуються, тож ми шукали довго, організували додатковий збір коштів, бо він дорогий, — розповіла сестра за вечерею вже на зворотному шляху. Під час нашої розмови саме надійшло і повідомлення від Олега: у відеоролику він продемонстрував, як працює котел, розказав, що той добре гріє, і ще раз подякував волонтерам за підтримку...

Наступного дня відвідував і помічник народного депутата Володимира Крейденка: плиту доставлено у ясла-садок «Даринка» у Боярці Фастівського району на Київщині. «У цьому закладі виховують діток наших захисників та переселенців із тимчасово окупованих територій України, — виклав свіжий пост на своїй сторінці у Фейсбук народний депутат. — Заклад уже деякий час потребував газової плити, адже його кухня не лише годує маленьких вихованців, а й постачає обіди для бійців ОШБ Нацполіції «Лють» та інших формувань».

Із «Джавеліном» на плечі...

Здавалося б, волонтерське відрядження добігло кінця. Десь о другій ночі від сестри прийшло повідомлення: будемо в тебе за чотири години. О п'ятій написала: ще заїдемо у Черкаси, треба передати речі військовому, які забрали з передової. До моїх воріт добре знайомий червоний бусик із чеськими номерами під'їхав приблизно о десятій ранку. Думала, підуть відсипатися після виснажливої подорожі. А вони погрілися і майнули на Київ — робити документи на тубуси від ракет, гільзи від патронів та інші «артефакти», які збиралися вивезти в Європу. Свого експертного висновку з літа у мене в сховку чекали ще дві півметрові гільзи від арсеналів. Вони абсолютно безпечні, але поляки через кордон без папірця не випустять, а їх волонтери збиралися виставити на аукціоні, аби за вторговані кошти купити щось

Даша Ленертова з «Джавеліном» на плечі чимчикує до відділку поліції.

Людмила випробовує маневреність дрона, фото надіслане вже зі Львова.

дуже необхідне хлопцям на фронті.

На кордоні казали, що «документ» можна взяти в будь-якому відділку поліції. Та все виявилось не так просто. Спочатку дівчата з тубусами від американських ракет бігали від відділку до відділку поліції, аж поки не добили до Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС (ДНДЕКЦ МВС).

— Як вас іще досі не затримали? Не можна ж бігати по вулиці з «Джавеліном» на плечі, за це є відповідна стаття, — зауважив військовослужбовець, до якого звернулася по допомогу в ДНДЕКЦ.

За два дні, попри вихідні, деякі документи на фронті «сувеніри» вдалося отримати. Дозволу на вивезення «ракетних гільз» доведеться чекати не один тиждень, у експертів завжди купа термінової роботи, та й процедура їх отримання більш складна, аніж очікувалося. Єдине, що засмутило волонтерів, — те, що за експертні висновки необхідно заплатити, від тисячі гривень за довідку. А у них кожна копійка на рахунок. Але тут жодних винятків із правил знайти не вдалося — державна установа...

Тепер — до розробників евакуаційного дрона у Львові...

І от дівчата повідомили, що готові вирушати в дорогу. «Нарешті вже додому?» — цікавилася в сестри. З'я-

сувалося, що ще ні: у Львові запланована зустріч із розробниками евакуаційного дрона на гусеничному ходу.

Компанія REVENGE UKRAINE виготовляє надзвичайно ефективні наземні колісні дрони, які здатні пересуватися навіть ускладненим суходолом за важких погодних умов. Їх уже використовують на фронті для ураження позицій ворога, розвідки, розмінування території, вивезення поранених, доставки боєприпасів на позиції захисників. Колісний дрон-камікадзе був розроблений кримським татариним уже під час широкомасштабного вторгнення ворога. Він працює на електродвигуні і може перевозити до 100 кг вантажу, радіокерований. Тепер розробники поставили собі за мету створити машину на гусеничному ходу, з автотормом та режимом дистанційної роботи до п'яти годин і радіусом дії пульту від 5 км. А ще — з корисним навантаженням до 300 кг!...

Із винахідниками цього всюдихода волонтери контактували ще у вересні й сподівалися, що за півтора місяця повезуть диво-помічника нашим захисникам. Але процес загальмувався: грошей не вистачало на закупівлю необхідних запчастин та станків для виготовлення унікальних деталей, результат випробувань у снігових заметах іще не виправдав очікувань: сніг натрамбовувався в гусениці й дрон починав грузнути та буксувати. У пошуку унікального інженерного вирішення цієї проблеми волонтери навіть зверталися по допомогу до інтернет-спільноти...

На зустрічі у Львові волонтери хочуть особисто познайомитися із розробниками дрона, бо досі мали тільки спілкування у телефонному режимі. Обговорюватимуть, чим іще волонтери можуть допомогти, аби військові якнайшвидше отримали таку потрібну на фронті техніку...

Про клей від гризунів та «Червону калину» в інтернаціональному виконанні...

Завтра о п'ятій ранку Люда й Даша вирушать до Львова, Міхал змушений був поїхати додому трохи раніше, рейсовим автобусом. За вечірньою чашкою чаю випитую в дівчат, що возили бійцям цього разу, в чому зараз найнагальніша потреба на фронті.

— У нас чотири «підшефні» батальйони, один із них — інтернаціональний, у складі якого є і чехи, плюс госпіталі, розташовані у прифронтовій зоні...

Цього разу відвезли хлопцям відремонтований тепловізор, бо його миши на позиціях погризли, — розповідає сестра і не відводить очей від смартфона. — Машини дві там лишили, тому і їхати цього разу довелося втрюх, мачти на антени, лебідки на машини, хімічні грілки — відкриваєш пакетик, закладаєш його у рукавицю чи у чобіт, і вона вісім годин гріє (на знімку), — пояснює сестра принцип дії хімічного еле-

мента. — Але вони одноразові, тож потрібні постійно. А ще — клей від мишей повезли, щоб ці тварюки не псували техніку, саперні лопати розкладні... Та багато чого потрібно там... Ооо, хлопці надіслали відосик, їдуть на завдання...

Усі разом вдивляємося в усміхнені обличчя воїнів, які почали співати «Червону калину...». Мужні чоловіки різних національностей, в їх числі й чехи, виконують популярну українську пісню практично безпомилково в плані мелодії, але з ледь помітним іноземним акцентом. Вони співають, а у Люди з очей течуть сльози... Вона плаче, бо розуміє, що ті веселі воїни не на гульки їдуть, а на бойове завдання, з якого не всі можуть повернутися на позицію... А ще плаче через те, що не може зробити для них більше, ніж уже зробила... Тому і створила разом з однодумцями у Чехії благодійну організацію під назвою «Человеччина» (українською — людяність) (<https://www.facebook.com/clovecina.cz>).

— Наша організація виникла нещодавно, спочатку не вистачало часу на формальності, а тепер розумію, що, лише об'єднавшись, зможемо зробити в рази більше, ніж кожен окремо... Ставимо собі за мету допомагати людям не лише зараз, під час війни, а й потім, причому вже не лише в

Україні, а і в Чехії, — ділиться планами сестра. — Мріємо, наприклад, про створення власними силами, а, можливо, шукатимемо партнерів для відкриття в Україні реабілітаційного центру для військовослужбовців, які пройшли пекло війни. Хочемо зорієнтуватися на психологічний підтримці хлопців, яким буде важко повернутися до мирного життя. Зараз розробляємо план, шляхи реалізації цього задуму... Володимир Крейденко обіцяв задіяти юристів для підготовки двосторонньої угоди про співпрацю між українською та чеською сторонами. Обіцяв — значить, вірю, зробить, бо довів уже, що вміє дотримуватися домовленостей...

Замість післямови

Це був навіть не детальний, а вибірково опис лише одного волонтерського відрядження на схід. Детальний, майже покроковий, Людмила викладає на своїй сторінці у Фейсбук (<https://www.facebook.com/ludmila.lida.1>).

...Четверта ранку понеділка. Чую потужні вибухи, працює наша ППО, потім лунає тривога — знову ракета небезпечна... Я дописую матеріал, Люда спить, не будитиму її, у них попередити довга дорога додому. Вірю в ЗСУ та ППО і подумки знову клянусь нашого навіженого сусіда, якому не спиться ночами і який хоче змусити і нас не спати. І знаю, що зупинити це огидне людожерне зло ми зможемо, тільки об'єднавшись... О, наші ППО — красені, збили черговий металобрухт... У пабліках повідомили, що уламки ракет попадали в Дарницькому та Голосіївському районах, екстрені служби на місцях, надають допомогу тим, хто її потребує...

За ці майже два роки повномасштабного вторгнення сестра розповіла чимало сумних та страшних речей, але зараз не час їх оприлюднювати, нехай уже після війни. Все одно доброзичливих людей, як засвідчує досвід її волонтерських вояжів, що в Україні, що у світі — в рази більше, ніж лихих і кровожерливих. Нині Людмила та її команда відкриватимуть збір коштів на дрони на гусеничному ходу, які вона поїде оглядати у Львів. І все заради того, аби врятувати якомога більше тих, хто стримує ворога на фронті. Це — важливо, бо для нас цінне кожне життя...

«Коли мені важко і хочеться себе пожалити, бо сил, здається, вже нема зовсім, до тямі себе приводжу думкою, що у цю хвилину є ті, кому іще важче, бо вони у мороз і дощ зі снігом десь там на сході захищають не лише українців, а й усю Європу, дають можливість працювати тут, у тилу, усе — заради однієї на всіх Перемоги... І, мабуть, ті воїни хочуть бути впевнені, що захищають не якихось пацанок чи тилових шурів, а тих, за кого варто і навіть не шкода померти...» — каже моя сестра-волонтерка.

Сестричко, я тобою пишаюся! Як пишаюся всіма щирими українцями та україночками, які траплялися на твоєму нелегкому волонтерському шляху.

Грига ШАТРОВА.

Фото та відеоматеріали надано благодійним товариством CLOVECINA z. s.

Василь ПАНЕНКО: Ми вже лікуємо пацієнтів з інших країн

Кожен з нас має право обрати медичний заклад для лікування. Так само йти на прийом до лікаря, якому довіряємо. Фахівці високої кваліфікації і сучасна матеріально-технічна база лікарні — це те, що передусім цікавить пацієнтів, зокрема іноземців. Вони уже лікуються у нас — перших пацієнтів з-за кордону прийняла Вінницька обласна клінічна лікарня імені Пирогова, комунальний заклад об'єднаної держави. Як розвивають медичний туризм, розповів «Голосу України» керівник лікарні Василь Паненко.

Про рівень фахівців і матеріально-технічне забезпечення свідчать конкретні факти: останнім часом тут здійснили хірургічні втручання найбільшої складності — одному з пацієнтів пересадили серце, ще трьом — печінку, 12 пацієнтам трансплантували нирку. Про це кореспондент «Голосу України» дізнався із розмови з Василем Паненком. Щоправда, послуги з трансплантології надають тільки громадянам нашої держави. Але це поки що, вважає співрозмовник. Така галузь медицини розвивається швидко, тому у неї велике майбутнє.

На початку спілкування керівник лікарні зробив уточнення. Повідомив, що поняття «медичний туризм», про що ми вели мову, відсутнє у нашому законодавстві. Втім, його використовують пацієнти. Тих, хто їде на лікування у зарубіжні країни, інколи називають медичними туристами — аналогія з туристами, які подорожують світом. Знають про медичний туризм і наші лікарі, зокрема ті, які працюють у вінницькій «пироговці». Василь Паненко впевнений в тому, що з часом іноземних пацієнтів у нас побільшає. Що необхідно для цього і чи так уже потрібні заклади та загалом вітчизняній медицині такі «туристи»?

На послугах багато не заробиш

«Кожна держава зацікавлена у медичному туризмі, бо це зміцнює економіку, — каже Василь Паненко. — Саме з цією метою намагаємося розвивати такий напрям у роботі нашої лікарні. Йдеться про підвищення економічних, фінансових можливостей завдяки отриманню коштів зі ще одного джерела, не передбаченого дотепер.

Важливо, що держава не забороняє лікувати іноземців. Є постанова уряду № 121 від 2014 року зі змінами 2020 року, яка регламентує надання медичної допомоги іноземцям та особам без громадянства. Саме цим документом ми користувалися, коли оперували в себе зарубіжних пацієнтів».

У згаданому документі обумовлено, що всі витрати на лікування іноземних громадян мають бути відшкодовані ними або юридичними особами, які їх представляють, наприклад страховими компаніями. Там зазначені тарифи на надання послуг.

— Тож кошти за лікування іноземців залишаються у медичному закладі? — запитує співрозмовника.

— Ні, — каже Василь Паненко. — Ми зобов'язані повернути їх державі. Але якщо використовуємо тарифом НСЗУ, то ті витрати залишаються у нашому закладі.

Співрозмовник уточнює: «Є речі, які не передбачені тарифом. Це стосується дорогих виробів, наприклад, у травматології чи серцево-судинній хірургії. Їх може закупувати або сам іноземець, або лікарняний заклад. Тоді кошти залишаються лікарні. На медичних послугах багато не заробляємо, бо їх рентабельність невисока».

— Якщо лікарня нічого не заробить або цей заробіток буде незначний, у чому тоді зацікавленість лікувати іноземців?

— Більше пацієнтів — більше роботи для колективу: лікарів, медичних сестер, молодшого медперсоналу, інших співробітників, — розповідає директор медзакладу. — Навіть якщо лікарня не заробляє великих коштів, усе одно отримує відшкодування на витрати, а головне, повторюю, надає робочі місця.

При збільшенні кількості медичних послуг зменшується їх собівартість, вони стають рентабельнішими. І навпаки — при меншій кількості послуг маємо більше витрат.

«Якби ж вони знали...»

Вартість медичних послуг у вінницькій «пироговці» значно нижча, ніж за кордо-

ном. На цьому наголошує Василь Паненко і пояснює за рахунок чого це відбувається.

«Витратні матеріали у нас і в них коштують приблизно однаково, — каже він. — Медикаменти теж не істотно відрізняються, а ось оплата роботи лікарів значно нижча, ніж за кордоном. Тому й вартість послуг у нас нижча. Така сама ситуація у стоматології. До українських дантистів приїжджають пацієнти з-за меж держави. Будуть їхати і до наших фахівців».

— Що заважає їм це робити?

— Напевне, мало інформації, недостатня поінформованість у їхньому просторі, — каже Паненко. — На мою думку, це одна з головних причин. Вони мало обізнані з рівнем нашої медицини. Наприклад, умови перебування у стаціонарі у нашому хірургічному корпусі мало чим відрізняються від тих, які є у деяких зарубіжних країнах. Якби за кордоном знали, що у нас лікування дешевше, з'явилися б очічі приїхати. Та й черги у нас коротші, ніж у них. У зарубіжних клініках можна місяцями чекати на прийом до фахівця. У нас такого немає.

Мовний бар'єр — також перешкода. Але нині не проблема знайти перекладача.

Співрозмовник вважає, що необхідно пропагувати за кордоном наші медичні послуги. Робити це слід на державному рівні.

ІНФОРМАЦІЯ ДО РОЗДУМІВ

Операція на серці, печінці, органах черевної порожнини будь-якої складності, включно з видаленням метастазів — і це ще не весь перелік послуг, які можуть надавати іноземцям в обласній лікарні імені Пирогова.

Лікують складні випадки захворювань у травматології, ортопедії, урології, гінекології та щелепно-лицьовій хірургії. Це ті втручання, які у лікарні виконуються на високому рівні досвідченими фахівцями з використанням сучасного обладнання.

Професор за операційним столом

Кваліфіковані кадри і сучасна матеріально-технічна база — це те, що забезпечує надання якісних послуг пацієнту. На цьому декілька разів наголошував під час розмови Василь Паненко. У лікарні оперують хірурги, добре знані в державі. Не так давно у колективі почав працювати відомий хірург-гінеколог зі званням професора. У цьому році також залучили фахівців за напрямками щелепно-лицьової хірургії, печінки, анестезіології, урології, травматології. Всі вони працюють за сучасними методами.

«Залучили їх до роботи у нашому закладі, щоб надавати медичну допомогу кращої якості, — розповідає Василь Паненко. — Хоча спочатку таке уявлялося складно. Але коли постало питання, що це треба зробити, ми це зробили».

На запитання, як це вдалося, співрозмовник відповів коротко: «Запропонували кращі умови — і лікарі погодилися на них».

До проведення складних операцій залучають фахівців з провідних клінік. Вінничанам допомагали оперувати хірурги з Інституту серця разом з його керівником Василем Лазоришинцем. Тут працювали фахівці зі столичної лікарні «Феофанія». Гарні контакти склалися з лікарями Львівського територіального медичного об'єднання. Колег залучають на умовах матеріальної зацікавленості. Заклад має можливість запластити. «Ми рентабельний заклад, який заробляє власні кошти, тому маємо можливість оплатити роботу медичних сві-

тил, наші фахівці набувають досвіду, працюючи поруч з ними», — каже Паненко.

За його словами, залучення відомих фахівців до виконання складних операцій — це світова практика. «Складні, тривалі у часі операції проводяться не щодня, — ділиться думками керівник медичного закладу. — Тому тримати на одному місці фахівців високого рівня нерационально. Коли виникає необхідність, вони приїжджають у той чи інший заклад і оперують спільно з місцевими медиками. Навіть через 10 років не буде таких фахівців у кожній лікарні. Будуть регіональні центри у державі, де працюватимуть фахівці. Вони будуть їздити один до одного, допомагати виконувати операції на високому рівні, вчитися один в одного, набувати досвіду. Це норма».

До речі, невдовзі після розмови автор публікації дізнався, що лікарі «пироговки» оперували у Хмельницькому — спільно з тамтешніми фахівцями здійснили пересадку нирки пацієнту.

«Не міг уявити, що зможемо виконувати операцію з пересадки печінки»

«Спершу ми визначили напрями дії, де будемо надавати високоспеціалізовану допомогу, тобто кожен з кроків був продуманий, — розповідає Василь Паненко. — Зупинилися на трансплантації нирки. Думав, хоча б чотири, хоча б шість таких операцій на рік — це вже було б дуже добре. Трансплантація печінки не уявлялася. Вважали неможливою таку операцію, бо це надто складно. У державі 5–6 фахівців, які здатні робити такі хірургічні втручання.

Для операцій нирки був підготовлений лікарський і сестринський склад. По кардіології були певні питання. Лікар перебував на фронті. Повернувся — і ми знову відновили роботу. Розпочали перемовини з Інститутом Амосова про виконання операцій на серці усіх напрямів. Постало питання трансплантації серця. Коли з'явився донор, родичі надали згоду на вилучення органа, і ми зробили пересадку серця.

А далі новий задум: якщо ми пересадили серце, чому не можемо робити пересадку печінки. Що нам потрібно для цього? Знову підготували команду, до якої залучили відомих фахівців у державі, доповнили нашу базу необхідним обладнанням. Провели перемовини з провідною лікарнею держави «Феофанія», Львівським територіальним медичним об'єднанням, з яким працюємо також у питаннях трансплантації нирки, тобто з тими людьми, які вже працювали у цьому напрямі і мають досвід. І ми це зробили. У нас усе вийшло. Отримали гарний результат, бо ми це зробили командно».

ФАКТ

Резекцію печінки, ураженої метастазами, провели хірурги «пироговки» громадянці Туреччини. Приблизно через тиждень жінку виписали з лікарні, вона дякувала медикам за врятоване життя. Громадянка сусідньої Молдови приїхала на операцію у Вінницьку обласну лікарню імені Пирогова за порадою знайомих. Її оперували один з органів черевної порожнини. Операція пройшла успішно. Пацієнтка почувається добре.

Як стверджує співрозмовник, важливу роль відіграє організація роботи. Не тільки у медицині, у будь-якій іншій справі. У нього в кабінеті на стіні велика дошка із багатьма записами. Каже, під час обговорення все записують. Вгорі завдання, а далі заходи, дії для їх виконання. Люди не тільки чувають завдання, які ставимо перед ними, а й бачать їх. Це все треба звести воедино. Тільки тоді буде результат.

«Спершу виробляється мета, — продовжує Паненко. — Далі ставиться завдання, що необхідно зробити для її досягнення. Яких заходів вжити. Як з колегами домовитися, як вони мають добиратися, одне слово, обговорюється все до дрібниць. Налагодили роботу з районними лікарнями у питанні донорства. Якщо загинула людина, а її органи можуть продовжити життя іншим, то чому ні? Адже трансплантологія у державі уже має законодавче підґрунтя і все це вже працює».

Перед тим воно не складалося у мене в голові, — зізнається співрозмовник. — Думав, що пересадка нирки — це надто складно, і коли ми зможемо її зробити, то вже заклад буде на висоті. Насправді трансплантація нирки нині — це вже звична, як кажуть, рутинна робота». Широ радію, коли попри всі перепони вдається здійснити те, що здавалося нездійсненним і недосяжним. Розвиток української трансплантології — це справді ТОП!»

Протягом однієї ночі, 21 жовтня ц. р., медики вінницької «пироговки» разом з хірургами столичної «Феофанії» провели надскладні операції — трансплантацію печінки і дві трансплантації нирки. 13 листопада пересадили пацієнтам ще одну печінку і нирку».

ДОСЛІВНО

«Імідж лікаря відіграє чи не головну роль для пацієнта, не дивно, що понад 60 відсотків цивільних хворих йдуть лікуватися до конкретного фахівця».

Василь ПАНЕНКО.

Нові плани

Василя Паненка можна назвати сучасним керівником. У жодному разі це не буде перебільшенням. Нині він має нові плани. Один з них стосується того, як вирішити питання зі старими лікарняними корпусами. Деякі з них збудовані сто років тому з появою у місті лікарні.

Директор закладу отримав у відповідь неоднозначну реакцію. Його пропозиція не у всіх знайшла підтримку. Він вважає, що всі інші варіанти тільки «погіршать стан пацієнта», якщо образно застосувати відомий медичний термін до старих будівель.

Не знаю чому, але віриться, що до думки директора провідного медичного закладу краю, врешті-решт, дослухаються. Якщо це станеться, він візьме на свої плечі важку ношу. Втім, хіба здійснити пересадку серця і печінки було простіше?..

Розмову записав Віктор СКРИПНИК.

На знімку: Василь Паненко (другий ліворуч) разом з колегами біля 79-річної пацієнтки, якій провели унікальну операцію — замінили аортальний клапан без розрізу грудної клітини. Через тиждень, дихаючи на повні груди, пацієнтка поїхала додому.

Фото надано прес-службою Вінницької обласної лікарні імені Пирогова.

ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Василь Паненко закінчив Вінницький медичний університет імені Пирогова. Окрім того, навчається в інших вишах, де здобув фах магістра економіки, магістра права та магістра менеджменту. Удостоєний звання «Заслужений лікар України», нагороджений Грамотою

Верховної Ради України. Тривалий час очолював колектив Вінницької обласної дитячої лікарні, обирався депутатом Вінницької міськради. Із грудня 2022 року — директор обласної клінічної лікарні імені Пирогова. За його безпосереднього участю у медичному закладі активно розвивається трансплантологія, упродовжуються інші сучасні методи лікування. Завдяки своїм лідерським якостям та цілеспрямованості зумів запровадити працювати у колективі відомих у державі лікарів, зокрема у галузі хірургії.

Час примусити кремль поважати міжнародне право й свободу

В Осло 13 грудня відбувся другий саміт Україна — Північна Європа (Норвегія, Данія, Швеція, Ісландія, Фінляндія), нашу державу представляв Президент Володимир Зеленський.

З моменту незаконного повномасштабного вторгнення росії в лютому 2022 року загальний обсяг допомоги від країн Північної Європи становив майже 11 мільярдів євро. Крім того, ці держави продовжують надавати вагому військову, економічну та гуманітарну допомогу Україні як індивідуально, так і колективно, а також у межах міжнародних форматів і платформ.

«Країни Північної Європи будуть підтримувати Україну стільки, скільки буде потрібно», — зазначається у спільній заяві саміту. Також у цьому документі вказується, що країни Північної Європи підтверджують свою підтримку Спільної декларації лідерів «Групи семи» про підтримку України від 12 липня 2023 року та погоджуються розпочати двосторонні переговори з Україною щодо безпечних зобов'язань, які будуть формалізовані в тісній координації із союзниками та партнерами країн «Групи семи».

У спільній заяві підкреслюється: «Країни Північної Європи є рішучими прихильниками ініціативи Президента Зеленського щодо всеосяжного, справедливого та сталого миру». «Українська формула миру, заснована на повазі до суверенітету й територіальної цілісності України відповідно до Статуту ООН, спрямована на досягнення цієї мети. Країни Північної Європи беруть активну участь на всіх наявних рівнях співпраці з Україною, включно зі співголюванням, у реалізації десяти пунктів Формули миру в тісній співпраці з країнами з інших регіонів світу», — вказується у підсумковому документі.

Під час саміту Володимир Зеленський провів переговори з усіма його учасниками. Президенту Фінляндії Саулі Нініньо глава Української держави подякував за всі пакети оборонної допомоги й готовність наростити в цій країні виробництво артилерійських снарядів для потреб нашої армії.

Прем'єр-міністру Швеції Ульфу Крістерссону Президент України подякував за вагомий фінансовий, гуманітарний та військовий допомогу Україні від початку повномасштабного вторгнення росії, за посилення оборонних спроможностей нашої країни,

Ульф Крістерссон, Катрін Якобсдоттір, Володимир Зеленський, Йонас Гар Стере, Саулі Нініньо та Метте Фредеріксен.

зміцнення її протиповітряної оборони, активну участь у розбудові авіаційної коаліції. Під час переговорів із Прем'єр-міністром Данії Метте Фредеріксен Володимир Зеленський окремо відзначив лідерство та вагомий внесок Данії у створення і успішне функціонування міжнародної коаліції винищувачів.

На перемовинах з Прем'єр-міністром Ісландії Катрін Якобсдоттір Володимир Зеленський подякував ісландському народові за солідарність з Україною та відзначив активну підтримку Ісландією українських ініціатив на міжнародній арені.

Під час зустрічі з господарем саміту Прем'єр-міністром Норвегії Йонасом Гаром Стере Володимир Зеленський висловив вдячність за лідерство Норвегії в підтримці України, зокрема, в оборонній, фінансовій та політичній сферах, особливо за підтримку протиповітряної оборони.

«Європа має зберігати єдність і далі тиснути на президента росії, щоб він поважав

Європу, міжнародне право та свободу всіх вільних народів», — заявив Володимир Зеленський під час спілкування з представниками ЗМІ після звершення саміту. Він нагадав, що суть вільного світу полягає в турботі про нашу спільноту, країни та інтереси людей. «Ми захищаємо наш спосіб життя від зовсім іншої, протилежної системи — тієї, де важливі лише інтереси однієї ірраціональної людини, яка має всю повноту влади в росії. Якщо він хоче, він починає війни, і сотні тисяч життів втрачаються через його марення. Ми повинні продовжувати тиснути на нього, щоб він зрозумів, що повинен поважати Європу, міжнародне право й нашу свободу — свободу всіх вільних народів», — сказав глава держави. Президент висловив подяку кожному лідеру й кожній країні Північної Європи за неохитну підтримку України в часи війни.

Маргарита СОКОЛОВСЬКА.
Фото з сайту president.gov.ua

Європа — наше майбутнє

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Не менш важливо розуміти й те, що більшість лідерів країн — членів Євросоюзу виступають за якнайшвидше відкриття процесу переговорів про вступ України та Молдови до ЄС.

Перед початком засідання Європейської Ради Президентка Європейського парламенту Роберта Меццола зазначила: «Лідери країн Європейського Союзу мають зберігати єдність та бути однаковими в рішенні про початок переговорів про членство з Україною, а також щодо фінансової підтримки України, яка бореться зараз за всю Європу». «Це ситуація «win-win» (подвійного виграву. — Ред.). Україна має отримати моральну, політичну та фінансову підтримку, на яку вона заслуговує, і ми всі цього потребуємо для нашої власної безпеки. Це ж стосується Молдови, Грузії та Боснії і Герцеговини», — сказала Президентка Європарламенту, яку цитує Укрінформ.

Її думку підтримали чимало учасників саміту, зокрема Президент Литви Гітанас Науседа. «Я думаю, що в нас є шанс, історичний шанс ухвалити дуже сміливе рішення щодо початку пе-

Президентки Єврокомісії та Європарламенту Урсула фон дер Ляєн і Роберта Меццола.

реговорів з Україною та Молдовою. Це в наших руках», — наголосив Науседа. Президент Литви зазначив, що позиція його країни дуже сильна. За його словами, Україна та Молдова зробили все можливе, щоб виконати необхідні рекомендації. «Ви

знаєте, що ми були прихильниками з першого дня, і я думаю, що український народ, молдовський народ на це заслуговують, тому що вони доклали дуже багато зусиль для виконання рекомендації Європейської комісії. Вони заслуговують на позитив-

ний результат. Чи зможемо ми досягти цього позитивного результату і ухвалити рішення, побачимо сьогодні», — сказав він.

На момент, коли верстася номер, з'явилася інформація, що до учасників саміту через відеозв'язок звернувся Президент Володимир Зеленський.

Водночас Президентка Молдови Майя Санду зазначила, що Молдова прагне якнайшвидше почати переговори про вступ до ЄС, але якщо відповідного рішення на саміті не буде — це ніяк не вплине на курс країни. «Півтора року тому всі країни — члени ЄС відкрили двері для Молдови і чітко заявили, що вона може стати членом ЄС. Початок переговорів — це технічний крок. Ми хочемо зробити його якомога швидше. Незалежно від того, ухвалить це рішення цього тижня, через місяць чи два — наш курс не зміниться», — заявила Президент Молдови. Санду додала, що незалежно від рішення у Кишиневі багато «домашньої роботи» для того, щоб реально наблизитися до членства.

Очевидно, що така сама ситуація стосується і Києва. Хоч би яким було рішення учасників саміту, маємо наближати вступ до ЄС реформами.

Тетяна ПАСОВА.
Фото European Union.

Рух вантажівок частково відновлено

Учора був частково поновлений пропуск вантажних автомобілів з України в Словаччину. Попередньо повідомлялося, що на в'їзд до цієї країни прийматимуть по два автомобілі за годину. Фактично за годину пропускали по 3—4 вантажівки, поінформували в Державній прикордонній службі.

Також у ДПСУ зазначили, що на кордоні з Угорщиною рух відбувався, але були черги. Станом на ранок 14 грудня у бік України на напрямку пункту пропуску «Тиса» очікували на проїзд 400 вантажівок.

Водночас у Польщі вїт прикордонного Дорогуська Войцех Сава відхилив подання протестувальників щодо відновлення блокади руху вантажівок поблизу пункту пропуску «Дорогуськ — Ягодин» на польсько-українському кордоні. Своє рішення, як і першого разу, він обґрунтував фінансовими збитками від цього для гміни і місцевих

підприємців, передає Укрінформ. Однак організатори акції збираються опротестувати це рішення в'їта в суді.

Новий міністр інфраструктури Польщі Даріуш Клімчак днями зустрівся з польськими протестувальниками в Любліні. Після цієї зустрічі міністр зазначив, що він діятиме за принципом поваги до угоди між ЄС та Україною, бажання допомогти Україні, але й з бажанням врахувати інтереси польських підприємців. За його словами, найближчим часом він планує зустрітись з колегами з України, а також інших країн, які межують з Україною, зокрема Словаччини й Угорщини.

Агресори почали відверто залякувати країну НАТО

Москва відкрито почала погрожувати Румунії, яка надала можливість українським пілотам проходити навчання на винищувачах F-16.

Румунський портал News.ro наводить слова прес-секретаря мзс країни-терориста: «З огляду на руйнування значної частини аеропортової інфраструктури на території України існує висока ймовірність делегації у Відні літаки F-16, передані Збройним Силам України державами — членами НАТО, злетять з авіабаз у Польщі, Словаччині та Румунії».

А посольство рф у Румунії на своїй сторінці у Фейсбуці розмістило відверту погрозу: «Під час пленарного засідання ОБСЄ глава російської делегації у Відні з питань військової безпеки та контролю над озброєннями константин гаврилов заявив, що рф твердо попереджає, що «використання

тактичних винищувачів F-16 на території згаданих вище країн буде розцінено як участь цих країн у конфлікті в Україні і змусить росію вжити відповідних заходів».

Про реакцію офіційного Бухареста на ці погрози румунська преса нічого не повідомляє, але, судячи з пропозиції, зробленої прем'єр-міністром країни Марчелом Чолаку американській компанії Lockheed Martin під час його нещодавнього візиту до Вашингтона, це не дуже налякало румунську владу. Зокрема, глава уряду запропонував керівництву відомої компанії створити на своїй території спільний центр з обслуговування та ремонту винищувачів F-16. І нагадав, що в Румунії вже було відкрито Європейський навчальний центр F-16, куди для опанування технікою Lockheed Martin запрошено українських пілотів.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

ЗА ПОРЕБРИКОМ

Бідні діти

Мер хабаровська сергій кравчук звільнив завідувачку дитячого садка та інструктора з фізичної культури, які помилково роздрукували для вихованців, переможців змагань, грамоти з гербом України. І ще й написав про це в Телеграмі.

«Діти мимоволі стали об'єктами інформаційного тиску», — робить висновок мер і наказує провести у дошкільних установах хабаровська «додаткові заходи з патріотичного виховання».

Українські грамоти настільки красиві й справляють враження, що вже не вперше їх вручають юним росіянам. У серпні минулого року в читі відзначили грамотами з українським тризубом дітей за участь у конкурсі «Міс та містер літо». Після розслідування звільнили завідувачку та вихователя садка.

Найцікавішою у цій історії виявилася реакція влади і пропагандистських ЗМІ. кремлівське РІА «новости» розтрубило цю «новину» на всю країну і повідомило, що влада повсюдно проведе бесіди з вихователями про знання російської символіки.

Не менш агресивною виявилася реакція влади, коли діти гралися в сніжки і погасили вічний вогонь на пам'ятнику в Петербурзі.

«Під час оперативно-розшукових заходів поліцейські з'ясували, що в інциденті брали участь двоє братів, 10 і 14 років, з однієї родини та 12-річний хлопчик з іншої, який кинув сніжку у вічний вогонь. Усі діти — з країн близького зарубіжжя», — відзвітувала поліція.

Як пізніше з'ясував телеграм-канал Baza, батьки підлітків приїхали в росію з Узбекистану. Історія про сніжки знову-таки дійшла аж до москви.

Депутат держдуми олександр хінштейн написав у Телеграмі про затримання школярів. Матеріали поліцейської перевірки передано до слідчих органів «для процесуальних дій». Поліція з'ясувала, що узбеки мешкають у рф з порушенням міграційного законодавства. І тепер за дитячу гру снівків видворять з росії. «Дивно, що до планів їхніх батьків не входило просте пояснення законів та ціннісних орієнтирів країни, до якої вони приїхали. Тоді, в свою чергу, до планів нашої країни не повинно входити утримання та обслуговування людей, які нехтують традиціями, підвалинами і, що найважливіше, законами російської федерації», — заявляє депутат хінштейн.

До дитей останнім часом у рф особлива увага. Режим забив на сполох, коли після соціологічних досліджень, проведених науковими установами академії наук у 43 регіонах країни, виявилось, що 70% росіян віком від 14 до 35 років не готові пожертвувати собою заради «могутності та суверенітету росії». За інформацією росстату, в країні налічується майже 39 млн молодих людей віком від 15 до 36 років — це 26% від загальної кількості населення.

Влада відреагувала на тривожну для фашистського режиму статистику в дусі сталінських часів. Міністр освіти сергій кравцов доповів диктатору, що відтепер в «орлята росії» прийматимуть не зі школи, а з дитячого садка.

«Вони взагалі збожеволіли. Від страху втратити владу. Це ж зараз останнє, що мають. Зрозуміло, що володіння політичною владою — це не сенс життя, а спосіб життя, спосіб захисту цього життя. Вони наробили стільки, що з охочих з ними розібратися вишукувалася б черга до Місяця. Війна для узурпаторської влади, для цих уперів — для диктаторів будь-яких хунт, незмінних президентів та інших, які захопили політичну владу в усьому світі, війна для них чудовий засіб», — такою бачить ситуацію в путінській росії опозиціонер Геннадій Гудков.

Богдан КУШНІР.

Міністр освіти і науки України Оксен Лісовий і директор з питань освіти та навичок Організації економічного співробітництва та розвитку Андреас Шляйхер підписали план спільних дій щодо розроблення концепції профільної середньої освіти та експертного супроводу пілотування цієї реформи (прес-служба МОН)

Рекомендовано ініціювати мовні клуби для батьків

Школи мають ініціювати розвиток інтерактивних методик викладання української мови й літератури та створення мовних курсів для батьків. Такі рекомендації для закладів загальної середньої освіти підготував Уповноважений із захисту державної мови Тарас Кремень (на знімку) разом із Державною службою якості освіти України (ДСЯО) за результатами круглого столу «Ціннісна українізація в освіті: сучасність і стратегії у майбутньому».

Про напрацювання рекомендації щодо неухильного виконання мовного законодавства в закладах загальної середньої освіти Тарас Кремень повідомив у соцмережах.

Зокрема, закладам загальної середньої освіти радять «ініціювати розвиток інтерактивних методик викладання, що сприятимуть активній участі учнів та учениць у процесі вивчення української мови та української літератури; створити сприятливе мовне середовище у ЗЗСО, де українська мова була б популярною та використовувалася як мова спілкування в позаурочних заходах». Крім того, школи мають «рекомендувати батькам вдосконалювати свою українську мову разом із дітьми» та «ініціювати функціонування при закладах загальної середньої освіти мовних курсів і розмов-

них клубів для батьків, підтримувати та залучати ВПО до українськомовного середовища» тощо.

«Нещодавно ми з головою ДСЯО Русланом Гураком презентували результати першого циклу моніторингу щодо забезпечення функціонування державної мови в освітньому процесі в закладах загальної середньої освіти протягом 2022/2023 навчального року. Згадане дослідження засвідчило позитивну динаміку порівняно з попередніми роками», — зазначив Тарас Кремень. Зокрема, збільшилося використання учителями україномовних матеріалів (з 82% до 93%).

Крім того, більше батьків тепер задоволені забезпеченням функціонування державної мови в освітніх закладах (93% проти 87%). Викорис-

тання російськомовних матеріалів на уроках взагалі не зафіксовано.

«Результати дослідження також засвідчили тенденцію до зростання вибору української мови серед учнів/учениць в Інтернеті, а також зменшення використання ними російськомовного контенту», — повідомив Тарас Кремень.

Уповноважений переконаний, що для належного забезпечення функціонування державної мови в освітньому процесі та за його межами необхідно осучаснити методики викладан-

ня та матеріально-технічну базу закладів освіти, шкільні та місцеві бібліотеки, а також створити і підтримувати українськомовне середовище, розширити мережу українськомовних курсів та курсів із вивчення української для всіх учасників освітнього процесу — зокрема й батьків. Він радить популяризувати українську через соціальну рекламу серед учасників освітнього процесу та збільшити кількість годин на вивчення української мови та літератури. Варто також посилити контроль за дотриманням мовного законодавства.

У напрацьованих рекомендаціях серед іншого йдеться про необхідність засновникам закладів загальної середньої освіти забезпечити розширення мережі курсів із вивчення української мови, розробку та видання якісних навчальних матеріалів; заохочення директорів шкіл до збільшення кількості заходів з популяризації державної мови. Крім того, засновники мають також підтримувати ініціативи учасників освітнього процесу та громадськості щодо

організації відповідних курсів, розмовних клубів, навчальних платформ.

Інститутам післядипломної педагогічної освіти та їх засновникам рекомендують «посилити підготовку вчителів з української мови та української літератури шляхом організації додаткових курсів, тренінгів і семінарів; створювати сучасні методики навчання і викладання».

Державну службу якості освіти та її територіальні органи закликають посилити роботу щодо популяризації освітніх платформ і курсів для вивчення української серед учасників освітнього процесу. Крім того, ДСЯО під час проведення зовнішнього оцінювання якості освітньої програми, розробленої не на основі типової освітньої програми, має вивчати стан дотримання мовного законодавства у школах, які її реалізують.

Згадані рекомендації надіслані до Міністерства освіти і науки України та Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій.

Анна СМІЛЯНСЬКА.

Сертифікацію поширять на вчителів історії

Наступного року у сертифікації педагогічних працівників братимуть участь вчителі історії та громадянської освіти.

Як інформує прес-служба МОН, «з 2024 року Міністерство освіти і науки України поширює зовнішнє оцінювання професійних компетентностей на педагогів, які викладають навчальні предмети й інтегровані курси громадянської та історичної освітньої галузі та/або освітньої галузі «Суспільствознавство» (всесвітньої історії, вступу до історії України та громадянської освіти, громадянської освіти, історії України, основ правознавства, курсів «Досліджуємо історію і суспільство», «Історія: Україна і світ», «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти»).

У першому тестуванні фахових знань і вмінь педагогів цієї категорії братимуть участь пів тисячі учителів. Окрім них, уже традиційно сертифікацію буде організовано для вчителів початкових класів (у межах 1500 осіб), а також учителів математики та української мови і літератури, які забезпечують реалізацію нового Державного стандарту на першому циклі базової освіти (по тисячі осіб з кожної категорії).

Реєстрація для участі в сертифікації триватиме з 15 до 30 січня 2024 року у два етапи: з 15 до 25 січня — у межах граничної кількості, визначеної для кожного регіону, а з 26 до 30 січня — у межах загальної кількості.

Нагадаємо, що добровільну сертифікацію запровадили 2019 року для педагогів молодшої школи, а 2023-го поширили на вчителів математики та української мови і літератури, які викладають на першому (адаптаційному) рівні базової освіти.

Війна посилила дефіцит педагогічних кадрів

Одним із наслідків російської агресії для української системи освіти є посилення дефіциту педагогічних кадрів. Про це йдеться у Національному звіті за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022.

Про помітний брак учителів, тобто нестачу педагогічних або допоміжних працівників, а також їхню недостатню або низьку кваліфікацію розповіли під час анкетування керівники закладів освіти.

«Значення відповідного показника в нашій країні вищі, ніж, наприклад, у Болгарії, Польщі та Грузії. Порівнюючи результати двох циклів (дослідження PISA — Ред.), можна помітити тенденцію до більш відчутної нестачі педагогічних кадрів, адже у 2018 р. менша кількість 15-річних учнів навчалася в закладах, де, на думку керівників, гостро постає проблема. Це зниження може бути одним із наслідків війни, через яку частина педагогів змушена була залишити країну або переміститися в інші регіони й з різних причин піти з професії», — йдеться у короткій версії звіту, оприлюдненій на сайті Українського центру оцінювання якості освіти.

Водночас в Україні простежується тенденція до збільшення частки вчителів, які проходять курси підвищення кваліфікації (запитання анкети стосувалося останніх трьох місяців перед проведенням дослідження в закладах освіти). Порівняно з 2018 роком відповідний показник у 2022-му зріс на 20 відсоткових пунктів.

ДОВІДКОВО

Міжнародне порівняльне дослідження якості освіти PISA (Program for International Student Assessment) започатковано Організацією економічного співробітництва та розвитку 1997 року. Під час дослідження оцінюють не засвоєння шкільного матеріалу, а здатність учнів використовувати здобуті знання, уміння та навички в житті. Оцінюють грамотність 15-літніх учнів у таких освітніх галузях, як читання, математика та природничо-наукові дисципліни.

При цьому частіше курси підвищення кваліфікації проходять ті вчителі, які працюють у закладах освіти, де навчаються учні з вищим соціально-економічним статусом.

«В Україні 15-річні учні, які навчаються в закладах освіти, де не відчувається нестачі вчителів і де вчителі беруть участь у заходах з підвищення кваліфікації, отримали вищі бали з математики. Щоправда, після врахування соціально-економічного статусу учнів і шкіл різниця втрачає значущість. Це може означати, зокрема, що наявність і якість людських ресурсів нерівномірно розподілені між закладами освіти», — йдеться у короткій версії звіту.

Автори дослідження також розпитали в керівників шкіл про матеріальне забезпечення навчального процесу. У наших закладах освіти відчутними є проблеми, пов'язані з браком або низькою якістю навчальних матеріалів (тобто засобів навчального призначення та інфраструктури), а також цифрових ресурсів. «Відповідні показники нашої країни є значно вищими за показники всіх референтних країн, а також країн Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Це може бути

пов'язано з тим, що в умовах війни матеріальні ресурси набувають надзвичайно великого значення для освітнього процесу, — зазначають автори звіту. — Так, відсутність необхідної інфраструктури, зокрема облаштування укриттів, унеможливує здійснення освітнього процесу в очному форматі, а брак чи неналежна якість цифрових ресурсів робить неможливим якісне навчання в дистанційному форматі».

Керівники закладів освіти в Україні вище оцінюють готовність своїх закладів до цифрового викладання, ніж у середньому їхні колеги по країнах ОЕСР. Відповідний індекс для України 0,35. Серед референтних країн його значення вище лише в Болгарії (0,55). Про найменшу ж готовність до цифрового навчання, хоч як дивно, повідомили керівники закладів освіти Естонії, хоча саме ця країна могла би слугувати прикладом якісного цифровизованої освіти.

Нагадаємо, що Національний звіт підготували

провідні аналітики Українського центру оцінювання якості освіти за підтримки Організації економічного співробітництва та розвитку.

PISA-2022 вказала не лише на нижчий, ніж у середньому по країнах ОЕСР, рівень сформованості математичної, читачкої та природничо-наукової грамотності українського учнівства, а й на масштабні навчальні втрати порівняно з 2018-м. За стандартами PISA, вони еквівалентні піврічному навчанню з природничо-наукових дисциплін, одному року навчання з математики та двом — із читання.

Крім того, PISA-2022 підтвердила наявність значних гендерних розривів у галузі читання та математики серед українського учнівства. У читанні хлопці відстають від дівчат більш як на рік навчання, але випереджають їх на 10 балів з математики.

Результати PISA засвідчують, що успішність учнів значною мірою залежить від їхнього соціально-еко-

номічного статусу. Учні з високим соціально-економічним статусом мають вищі результати з математичної, читачкої та природничо-наукової галузей порівняно з учнями з низьким соціально-економічним статусом.

При цьому учні з нижчим соціально-економічним статусом частіше навчаються в Україні у звичайних школах або професійно-технічних закладах освіти й проживають у невеликих містах, селищах або селах, а з вищим — навчаються в ліцеях, гімназіях та спеціалізованих школах і проживають у великих містах.

Найпомітнішою є різниця в результатах учнів, які мешкають у сільській місцевості та великих містах: різниця в балах з математики цих категорій українських 15-річних підлітків становить 92 бали, що за стандартами PISA-2022 еквівалентно більш як 4,5 року навчання.

Вл. інф. Фото Олександра КЛИМЕНКА (з архіву «Голосу України»).

Конкурс відбувся вже вшосте

У місті Трускавці цими вихідними вже вшосте відбувся Міжнародний конкурс вокалістів азербайджано-української дружби.

Учасність у ньому взяли професійні співаки та співачки, що мають спеціальну музичну освіту, та студенти музичних вишів і коледжів. До слова, всі витрати вже традиційно взяв на себе оргкомітет та спонсори. Для участі претенденти повинні були надіслати свої записи. Всліпу професійне журі відібрало десять кращих, і

саме вони прибули до курортного Трускавця, аби підтвердити свої таланти та поборотися за призові місця й можливість вийти на ширшу арену.

Загалом унікальність цього конкурсу полягає в тому, щоб виявити та відкрити музичні гromадськості України та світу вокалістів, які однаково вправно співають і оперу,

й естраду. У двох відбіркових турах конкурсант виконали академічний (оперний) репертуар для власного голосу, українську пісню, яку співають і українські, й азербайджанські співаки, «Дивлюсь я на небо», яка є обов'язковим конкурсним твором, а також естрадний твір. Організатори конкурсу, зокрема народний артист України Гурбан Абасов та співачка і продюсер Наталія Кудряшова, вважають, що їхній

проект має ще й освітню функцію, адже цим вони хочуть показати, що Україна — мультикультурна держава, що у нас живуть різні народи, але всі ми — українці і ми єдині.

На жаль, через війну, хоч конкурс і має статус міжнародного, цього разу до нього долучилися українські виконавці, за винятком хіба що громадянина Китаю Фан Вей, який не боявся війни й нині продовжує навчатись в аспірантурі Університету імені Драгоманова. Але організатори впевнені, що вже незабаром до України зможуть приїздити учасники з інших країн, як це було раніше. Адже за шість років у конкурсі взяли участь представники Австрії, Казахстану, Литви, Азербайджану, Китаю, Великої Британії та США.

А двоє учасників — українці Дмитро Воронов, лауреат другої премії конкурсу 2019 року, та азербайджанець Урфан Джафаров, переможець конкурсу 2021 року за сприяння продюсерки Ірини Самсоненко, пройшли попередній відбір та виступили цьогогоріч на сцені Карнегі-Холу в Нью-Йорку.

Цього разу Ірина, яка через війну хоч і змушена була вийти з України, уважно стежила за трансляцією конкурсу онлайн і обрала також свого фаво-

риту, а точніше фаворитку. Це Інна Бобомуратова. Тож будемо сподіватися, що згодом і вона зможе підкорити найпрестижнішу сцену світу. Журі конкурсу також присудило Інні перше місце. Друге місце — у виконавиці й авторки пісень з Чернівців Тетяни Петришиної. Вона вразила і голосом, і піснею «Настане день, закінчиться війна». Це було дуже проникливо. Можливо, ще й тому, що двоє братів Тетяни нині боронять нашу Батьківщину. Третьою стала Анастасія Мхітарян. Були й інші захоплювальні призи та нагороди.

Не залишилися в боргу й учасники конкурсу. Вони напередодні дали благодійний концерт для воїнів, які нині перебувають у санаторіях Трускавця на реабілітації. Варто також зазначити, що на початку широкомасштабного вторгнення це невеличке місто прийняло вшестеро більше людей, ніж налічує його населення. І всім їм було надано затишок, тепло, необхідну допомогу, зазначив під час прес-конференції міський голова Андрій Кульчинський. Триває посильна допомога й понині. А самі трускавчани як тільки можуть надають допомогу фронту.

Марина КРИВА.

Фото

Олега БАЧИНСЬКОГО.

У НОМЕР

Заріченські старостати допомагають армії в «дві руки»

Заріченська громада Вараського району Рівненщини активно допомагає фронту, чим тільки може. Тут, у селі Морочне, зростає Герой України Богдан Корнійчук, який загинув на війні.

А ось старости сіл Морочне Василь Тишковець і Дібрівська Ольга Блищик згаданої громади об'єдналися в допомозі фронту і вже зробили багато добрих справ.

— Придбали два тепловізори на понад 100 тисяч гривень, доставили чотири автомобілі, заповнені продуктами, для цього постаралися жителі наших сіл, а освітяни, культпрацівники напекли смаколиків, — розповідає морочненський староста Василь Тишковець, який разом зі своєю колегою Ольгою Блищик допрацюють усе це за призначенням землякам на фронт.

Під час нещодавньої такої поїздки доставили авто з продуктами, а з передової забрали автомобіль для ремонту.

Василь Тишковець розповів, що нині обидва старостати готуються завезти на передову чергове авто, наповнене продуктами. На нього донатили під час благодійних ярмарків, у скриньки, які є в публічних місцях обох старостатів. Тобто волонтерство, як то кажуть, «у дві руки» дає позитивний результат.

Олександра ЮРКОВА.

Під час конкурсу.

ОГОЛОШЕННЯ

Втрачений диплом бакалавра та додаток до диплому серія В15 № 038451 від 30 червня 2015р. видані Київським національним університетом імені Т.Г. Шевченка на ім'я **Желябіна Ксенія Анатоліївна (Zheliabina Kseniia)**, вважати недійсними.

Приватний нотаріус Запорізького міського нотаріального округу Запорізької області Компанієць Ірина Юріївна (місцезнаходження контори: місто Запоріжжя, вулиця Володимира Українця, будинок 34 приміщення 164) розшукує спадкоємця померлої 03 червня 2023 року Мірошніченко Катерини Савеліївни 12 грудня 1926 року народження, Шершньову Наталю Вікторівну.

Приватний нотаріус Кременчуцького районного нотаріального округу Полтавської області Коваленко Віктор Володимирович розшукує спадкоємця за заповітом - Акімову Ольгу Володимирівну, 23.01.1979 року народження, після померлої 16.04.2023 року Вахніної Лідії Порфирівни, 13.08.1940 року народження, яка на момент смерті проживала за адресою: Полтавська область, Кременчуцький район, місто Горішні Плавні, вулиця Миру, будинок 1, квартира 47.

Спадкоємця прошу у місячний термін звернутися за адресою: 39800, Полтавська область, Кременчуцький район, місто Горішні Плавні, проспект Героїв Дніпра, 49; тел. +380964413926.

Втрачений Агестат про повну загальну середню освіту серія КВ № 18666943 виданий середньою загальноосвітньою школою № 259 м. Києва від 21 червня 2002р. на ім'я **Пінчук Наталії Олександрівни** вважати недійсним.

Приватний нотаріус Лубенського районного нотаріального округу Полтавської області Гусинська Л.В. повідомляє про відкриття спадщини після смерті **ЧУБ ЛЮБОВІ ПАВЛІВНИ**, 1951 року народження, яка померла 30 квітня 2023 року. Спадкоємцям **Чуб Любові Павлівни** необхідно з'явитись до нотаріуса за адресою: Полтавська обл., Лубенський р-н., м. Лубни, майдан Володимирський, буд. 4/1, 37500, тел. (050) 166-38-50.

12 липня 2023 року померла **ЗАБРАМНА ЛЮДМИЛА ВІКТОРІВНА**, 05 липня 1967 року народження. Спадкоємців, які закликаються до спадщини, просимо в місячний термін з дня опублікування оголошення зголоситися до приватного нотаріуса Львівського міського нотаріального округу Львівської області Думи Галини Михайлівни за адресою: 79000, м. Львів, вул. П. Дорошенка 31/4, тел./факс (032) 261 00 14, e-mail dumanotar@yahoo.com".

Оголошення про проведення конкурсу на зайняття 25 вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду

1. Конкурс на зайняття вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду (далі - Конкурс) проводиться Вищою кваліфікаційною комісією суддів України відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів", Закону України "Про Вищий антикорупційний суд" та Положення про проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді та рішення Комісії.

Із чинним Положенням про проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді (далі - Положення) можна ознайомитись у підрозділі "Конкурс на посаду судді" розділу "Діяльність" офіційного вебсайту Комісії.

2. Вакантними є такі посади суддів:

1) 15 посад суддів Вищого антикорупційного суду (перша інстанція);

2) 10 посад суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду.

3. Строк подання документів для участі у Конкурсі - з 01 березня 2024 року до 15 березня 2024 року (включно).

4. Особи, які надіслали до Комісії документи пізніше 15 березня 2024 року, до участі у Конкурсі не допускаються.

5. Інформацію про форму надсилання документів (паперова або електронна) буде визначено на підставі рішення Комісії та оприлюднено на офіційному вебсайті Комісії додатково.

6. Для участі у Конкурсі кандидат на посаду судді має подати заяву згідно з додатком 3 до Положення, з якою необхідно надати:

1) копію паспорта громадянина України;

2) анкету кандидата на посаду судді згідно з додатком 4 до Положення (окремо зазначаються відомості про участь у розгляді справ, що згідно із законом належать до юрисдикції Вищого антикорупційного суду, а також інформація щодо наукової діяльності у сфері компетенції цього суду (за наявності такого стажу/досвіду);

3) мотиваційний лист, у якому викладаються мотиви бути суддею;

4) декларацію родинних зв'язків кандидата на посаду судді;

5) декларацію доброчесності кандидата на посаду судді;

6) копію диплома про вищу юридичну освіту (з додатками), здобуту в Україні, копії документів про вищу юридичну освіту, здобуту за кордоном, разом із копіями документів, що підтверджують їх визнання в Україні, а також копії документів про науковий ступінь, вчене звання (за наявності);

7) копію трудової книжки, послужного списку (за наявності) або інших документів щодо трудової діяльності кандидата на посаду судді;

8) довідку про проходження попереднього, періодичного та позачергового психіатричних оглядів за формою первинної облікової документації № 100-2/о;

9) письмову згоду на збирання, зберігання, обробку та використання інформації про кандидата з метою оцінки його готовності до роботи на посаді судді згідно з додатком 5 до Положення;

10) згоду на проведення стосовно нього спеціальної перевірки відповідно до закону за формою згідно з Порядком проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком;

11) копію декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, яка охоплює період року, що передуює року подання документів, та посилання на відповідну сторінку Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

12) копію військового квитка (для військовослужбовців або військовозобов'язаних);

13) документи, що підтверджують відповідність кандидата на посаду судді окремим вимогам статті 69 Закону України "Про судоустрій і статус суддів";

14) документи, які підтверджують дотримання однієї із вимог, передбачених частиною другою статті 7 Закону України "Про Вищий антикорупційний суд";

15) заяву про відсутність обставин, зазначених у частині четвертій статті 7 Закону України "Про Вищий антикорупційний суд", згідно з додатком 1 до Умов про проведення конкурсу на зайняття 25 вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду (далі - Умови);

16) електронний носій із засвідченими кваліфікованим електронним підписом сканованими копіями документів, визначених Умовами, та інформацією про кандидата за формою згідно з додатком 2 до Умов.

Документи, визначені підпунктами 2-16 пункту 6 цього оголошення, оформлюються у вигляді додатка до заяви і мають бути розміщені у порядку їх черговості, визначеному формою заяви, та пронумеровані простим олівцем згідно із загальною кількістю аркушів додатка.

7. Кандидату, який має намір взяти участь у конкурсі до Вищого антикорупційного суду, у відповідних полях заяви необхідно зазначити "Вищий антикорупційний суд" у родовому відмінку.

Кандидату, який має намір взяти участь у конкурсі до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, у відповідних полях заяви необхідно зазначити "Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду" у родовому відмінку.

8. Умови проведення Конкурсу.

8.1. Конкурс на зайняття вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду як суду першої інстанції та Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду є окремими процедурами в межах оголошеного Конкурсу.

8.2. До участі у Конкурсі допускаються особи, які:

1) у порядку та строки, визначені цим оголошенням, подали всі необхідні документи;

2) на день подання документів відповідають встановленим статтями 33, 69 та 81 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", а також статтею 7 Закону України "Про Вищий антикорупційний суд" вимогам до кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду (далі - кандидат).

8.3. У визначений Комісією строк та в межах оголошеного Конкурсу кандидат може звернутися лише з однією заявою про участь у Конкурсі та про проведення кваліфікаційного оцінювання виключно в один із судів, до яких оголошено Конкурс: Вищий антикорупційний суд або Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду.

8.4. Особа, яка бере участь у Конкурсі та не є суддею, зобов'язана подавати декларації родинних зв'язків та доброчесності кандидата на посаду судді щорічно у період до 01 лютого.

8.5. Особа, яка бере участь у Конкурсі та не має обов'язку щорічно подавати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зобов'язана подавати таку декларацію як кандидат на посаду судді щорічно до 01 квітня.

Копії таких декларацій має бути направлено до Комісії упродовж десяти днів після ухвалення Комісією рішення про допуск особи до етапу кваліфікаційного оцінювання "Дослідження досьє та проведення співбесіди".

9. Дата, час та місце проведення Конкурсу будуть визначені рішенням Комісії та оприлюднені на офіційному вебсайті Комісії додатково.

Сьогодні в Україні без опадів, лише на півдні помірні дощі, вночі на північному сході невеликий мокрий сніг. Температура вночі та вдень від 3 морозу до 2 тепла, у західних областях — 0—5 з позначкою мінус, на півдні — 3—8 вище нуля. Вітер північно-західний, 5—10 м/с

СПОРТ

Дві попередні зустрічі «Гірників» дарують надію

Футбол. Ліга чемпіонів. Груповий етап. 6-й тур. 13 грудня.

Група Е. «Атлетіко» (Іспанія) — «Лацио» (Італія). 2:0. «Селтік» (Шотландія) — «Феєноорд» (Нідерланди). 2:1.

«Атлетіко» — 14 очок, «Лацио» — 10, «Феєноорд» — 6, «Селтік» — 4.

Група Ф. «Боруссія» (Німеччина, Дортмунд) — ПСЖ (Франція). 1:1. «Ньюкасл» (Англія) — «Мілан» (Італія). 1:2.

«Боруссія» — 11, ПСЖ — 8, «Мілан» — 8, «Ньюкасл» — 5.

Група G. «Лейпциг» (Німеччина) — «Янг Бойз» (Швейцарія). 2:1. «Црвена Звезда» (Сербія) — «Манчестер Сіті» (Англія). 2:3. «Манчестер Сіті» — 18, «Лейпциг» — 12, «Янг Бойз» — 4, «Црвена Звезда» — 1.

Група Н. «Антверпен» (Бельгія) — «Барселона» (Іспанія). 3:2.

«Порту» (Португалія) — «Шахтар» (Україна, Донецьк). 5:3. **Голи:** Галено, 9, 43, Сікан, 29, Таремі, 62, Еуштакіу, 72 (а/г), Пепе, 75, Консейсау, 82, Егіналдо, 88.

«Порту»: Кошта, Санчес (Жуан Маріу, 76), Кардозу, Пепе, Зайду, Пепе Акіно (Франку, 81), Варела, Еуштакіу (Груїч, 81), Галено (Гайме, 88), Таремі, Еванілсон (Ф. Консейсау, 81). **Тренер** — Сержіу Консейсау.

«Шахтар»: Різник, Гочолеїшвілі, Бондар, Ракицький (Келсі, 73), Матвієнко, Степаненко, Бондаренко (Назарина, 85), Судаков, Зубков (Егіналду, 85), Криськів (Невертон, 59), Сікан. **Тренер** — Маріно Пушич.

Рефері — Іштван Ковач (Румунія).

Порту. «Естадіу ду Драгао». 48 113 глядачів. 11 градусів.

	В	Н	П	М	О
1. «Барселона»	4	0	2	12	6
2. «Порту»	4	0	2	15	8
3. «Шахтар»	3	0	3	10	12
4. «Антверпен»	1	0	5	6	17

Найнезручнішим для «Шахтаря» суперником у групі виявився «Порту», якому донеччани поступилися у двох поєдинках. Ця зустріч майже до самого завершення була схожа на попередню. Знову, як і в першому турі в Гамбурзі, до перерви встиг оформити дубль Галено, а потім знову видав на Таремі голкову передачу.

Між цими подіями гості так само встигли раз зрівняти рахунок атакою правим флангом. І якщо в Німеччині відзначився Келсі, то цього разу — інший форвард Сікан. Ну а завершення групового етапу вийшло надрезультативним.

Нехай цей матч був не такий, як планував «Шахтар», але «гірники» залишають Лігу чемпіонів із піднятою головою. Дев'ять очок у такій групі — пристойний результат для команди, яка тепер з новим наставником фактично лише буде створювати.

Дві попередні зустрічі «гірників» (перемоги над «Барселаною» і «Антверпеном» — по 1:0) дарують надію на те, що чемпіон України може не загубитися в Лізі Європи.

Підготував Геннадій БРАНИЦЬКИЙ.

росія шукає оптимальні ресурси для терору

ФРОНТ

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Напередодні росія завдала масованого ракетного удару балістичними ракетами по Києву, випустивши по столиці десять ракет. Аналітики Defence Express з'ясували, що агресор використовував ракети 48Н6, запустив їх з брянської області, яка межує з Чернігівщиною. Це зброя терору. Адже коли ці ракети використовуються для повітряних цілей, то вони є керованими, а коли по наземних цілях, то після пуску ракета втрачає зв'язок з керованою РЛС і прямує в район наведення по певних координатах.

Однак атака по Києву була спрямована проти одного конкретного енергооб'єкта, стверджують оглядачі. Мовляв, у разі влучення ТЕЦ мала б істотні пошкодження і значна частина міста залишилася б без світла. На думку військового ек-

сперта Сергія Згурця, план противника полягав у тому, щоб перед запуском балістики «Київ-стар». За його словами, це більше схоже на комплексну атаку на об'єкти України. Він також зауважив, що система оповіщення не завжди встигає реагувати на загрозу прильоту саме ракет до С-400. Тому спочатку працює ППО, а вже потім звучить сигнал тривоги.

«Зараз росія шукає оптимальні ресурси для терору й, відповідно, робить ставки на ракети до С-400. Для нас головними засобами протидії таким ракетами є комплекси Patriot й SAMP-T, які вмикають автоматичний режим роботи по таких цілях. Утім, виникає головна проблема — кількість ракет до цих систем ППО, яка має вирішуватися нашими партнерами.

Але, на мою думку, варто змінювати стратегію протидії ракетним обстрілам рф. Зок-

рема, розробити систему заходів для виявлення та знищення пускових установок С-400 у брянській області, використовуючи супутникові дані від наших партнерів», — вважає Згурець.

Тим часом на фронті триває гаряча фаза. За даними Генштабу ЗСУ (на 14.12), російські окупаційні війська активізувалися на Авдіївському, Мар'їнському та Куп'янському напрямках. Там Сили оборони відбили 87 ворожих атак. Загалом за минулу добу сталося 120 боєзіткнень.

Зокрема, на лівому березі Дніпра у Херсонській області російські загарбники зосередили кілька десятків тисяч осіб живої сили, велику кількість техніки та озброєння. Проте наші захисники не здали жодної позиції, повідомила речниця Сил оборони півдня України Наталя Гуменюк.

Вона додала, що зараз противник переважно намагається закріпи-

МАЛЮНОК ДНЯ

Дівчинка із кулею в серці.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

тися на «другому рубежі оборони», де є залізобетонні конструкції. Щодня українські воїни знешкоджують чимало особового складу противника. Речниця ОК «Південь» зауважила, що останнім часом на цьому напрямку окупанти економлять техніку і йдуть на штурми піхотою.

Ольга ВІТЕР.

Ялинкові екоприкраси створювали в бібліотеці

У Центральній міській бібліотеці ім. М. Л. Кропивницького Миколаєва під час циклу передсвяткових майстер-класів виготовляли ялинкові екоіграшки із вторинної сировини.

Найцінніші іграшки — виготовлені власноруч. «Ми хотіли показати, що прекрасні святкові, оберегові та інтер'єрні речі можна виготовити з тих матеріалів, які ми завжди викидаємо. Але вони можуть стати в умілих руках майстра дивовижними речами», — каже керівниця культурно-мистецької асоціації «Арт-спокуса» Валентина Кривцова.

Майстер-тренеркою на заході виступила відома миколаївська майстриня Жанна Максимова. Працюючи з дітьми понад 12 років, Жанна Максимова постійно перебуває у творчому пошуку, знаходить фантастичні ідеї для втілення. Іноді майбутні вироби жінка бачить уві сні. Для їхнього виготовлення використовує все, що під руками. І ялинкові іграшки, створені власноруч, наповнені особливим теплом та любов'ю, адже в них вкладено частинку душі.

Вл. інф.

Фото з відкритих джерел.

Відповідальні за підготовку номера: Ірина ШАТРОВА, Вікторія КРАСНЮК.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
► Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
► Рукописів не повертаємо.
► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.
© Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідectво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка).
Передплатні індекси та передплатна ціна на 2023 рік

Для фізичних осіб:
40224 — 45 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 40 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 80 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Друк:
ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073 м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 91443
Видавець —
Державне підприємство
«Редакція газети «Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-73;
відділ реклами — 503-61-92;

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama1@golos.com.ua — відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Сайт — www.golos.com.ua

